Karkerên hemû
welatan yekbin!

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

İŞÇİNİN SESİ

Tutuklu yoldaşlar!
Siz halkımızın
onurusunuz.

Yıl: 8, Sayı: 165-166
10 Ağustos 1981

Yükselt kurtuluş bayrağını Zulmü rüzgarlara savur

Murat Civan

Bundan iki yıl önce ODTÜ'de gençler İstiklâl Marşı'nı söylemeyi reddettiler, Enternasyonal'i söylediler.

İstiklal Marşı'nın söylenmemesi, burjuvaziye devletiyle düzeniyle, değer yargılarıyla birlikte çökmekte olduğunun, Enternasyonal'in söylenmesi ise bu çöküntünün ufkundan doğacak kızıl güneşin korkusunu yaşattı. Evren, darbeden sonra yaptığı ilk konuşmada bu eyleme değinerek, burjuvazinin yaşadığı korkunun çapını açık etti.

ODTÜ eylemi, yığınlarda burjuva değer yargılarına karşı beliren aldırmazlığı yansıttı, onu bilince çıkardı ve ilerletti. Bu eylemin önemi buradan geliyor. Ülke çapında, yığınların psikolojisinde bir sıçrama getirdi, bir dönüm noktası oldu. Bu yüzden burjuvaziyi çok derinden sarstı.

Eylemden önce İstiklâl Marşı'na karşı bilinçsizce bir aldırmazlık içinde olan geniş yığınlar, eylemden sonra onu net bir biçimde gerçek kimliğiyle, bir aldatmaca, bir silah olarak görmeye başladılar. Bu yüzden bugün faşist cunta İstiklal Marşı diye tutturdu, ama aynı nedenden, onun bu tutturması kendi kimliğinin sergilenmesine de yardımcı oluyor.

Faşist cunta 100 bini aşkın devrimciyi, solcuyu tutukladı. Onlara her türlü baskı ve terör uyguluyor. İstiklal Marşı da bu baskının araçlarından biridir. Ancak, tutuklular, cuntanın tüm baskılarına yiğitçe karşı koyuyorlar. Gün geçmiyor ki birkaç hapishanede direniş olmasın. Şu sırada da Ankara Mamak ve İstanbul Metris ve Hastal hapishanelerinde direniş sürmektedir.

Direnişlerin çoğu kadın koğuşlarından başladı. Direnen tutukluların başkaldırılarıyla küçük ama önemli çeşitli başarılar kazanıldı. "Yüzleşme"ye diye tutukluların işkenceye götürülmesi birçok kez engellendi. Ve ayrıca İstiklal Marşı, bu direnişlerde de konu oldu. Bazı hapishanelerde söylenmiyor, bazılarında laçkalaştırma yöntemleri izleniyor ama tüm hapishanelerde İstiklal Marşı'na karşı direniş sürüyor.

Bu arada, faşist cunta partimize karşı genel bir saldırıya geçti. TKP'li oldukları gerekçesiyle 1500 kişinin tutuklandığı açıklandı. Üstelik burjuva basınında casusluk suçlamaları (!) yöneltiliyor. Bu iğrenç saldırıyla, kadrolar, kendilerine hep faşist olmadığı, hatta faşistlere vurabilmek için sola vurduğu söylenen "cunta yönetimiyle" doğrudan yüz yüze geldiler. Bu saldırı karşısında, partisinin onurunu koruyan, fikirleri yanlış da olsa davranışı partiliye yaraşır olan tüm partili yoldaşlarımızla en yakın yoldaşça dayanışma içindeyiz.

Bugünkü koşullarda, AP'nin, CHP'nin böyle sızlanmaya hakkı vardır. Onlar burjuva partileri oldukları halde, burjuva düzeninde yasaklandılar. Ama komünist adını kullanan bir çizgi böyle sızlanırsa, artık o adı bile bırakmak zorundadır. Faşist cuntanın yaptıkları ortadadır. Böyle bir rejimden, komünist partisine yasal çalışma hakkı istemek, gözü legalizmle dönmüş olmak demektir.

Cunta, Kurucu Meclis diye o kadar açık bir sahtekârlıkla çıktı ki, kaşarlanmış burjuva siyasetçilerinde bile buna bulaşmama eğilimi belirginleşiyor. Başvuru süresi 15 Ağustos'ta son bulduğu halde henüz dişe dokunur bir nicelik ve nitelikte başvuru olmadı. Üç adet vesikalık fotoğraf, iyi hal kağıdı vb. belgeleri tamam eden, asker emeklisi türedi siyasetçilerle sivil toplumun yönetilemeyeceğinin farkında olan burjuva basınında, herkes eteğindeki taşı döksün, Danışma Meclisi'ne başvursun yollu feryatlar yükseliyor. Burjuva siyasal odaklaşmaları "önce siz buyrun" diye topu birbirlerine atıyorlar. Seziyorlar ki bu aldatmacaya adı karışanın bir daha halkı aldatmak için siyaset sahnesine çıkma olanağı yoktur.

Cuntanın yüzü kır küçük üreticilerine karşı izlediği siyasetle de açığa çıktı. Kırsal alanda ağır ağır fırtına bulutları toplanıyor. TMO'nun buğday taban fiatını 16 lira olarak belirlemesi, faşist cuntayla küçük üreticileri karşı karşıya getirdi. Yılda 18 milyon ton buğday üretilen ülkemizde TMO bu yıl ancak 200 bin ton alabildi. Üretici buğdayını bu fiyata haydutlar çetesine kaptırmak istemiyor. Acil gereksinimlerini karşılayacak kadarını satıyor, gerisini stokluyor. Evren'in "stoklara el koyarım" tehditleri de işe yaramadı. Faşist cunta, geçtiğimiz yıllarda dışsatım bağlantıları yapılan buğdayı ülke içinden sağlayamadı. Bu bağlantıları "reeksport" yoluyla karşılayabilmek için, Türkiye uzun yıllardan sonra ilk kez dış pazarlardan buğday satın aldı. Bu aynı zamanda, iç piyasadaki direnişi kırmak yolunda kullanılıyor.

"İşçi haklarına" gelince. Emeklilik haklarında bir dizi budama daha yapıldı. YHK geçtiğimiz avans ödeme döneminde işçileri fazla para almış gösteriyor, onları bir de borçlu çıkarıyor. Bu akıl almaz soygunculuk karşısında burjuva sendikacısı İbrahim Denizcier bile işçiden yana görünebilmek için "YHK yalnızca uyuşmazlık konularını karara bağlasın, öteki toplu sözleşmeler normal yolla yapılsın" demek zorunda kaldı.

Kuşkusuz işçi sınıfımıza yönelen en ağır saldırı TKP tutuklaması ve DİSK davasıdır. Radyoda yapıldığı gibi, bunları "MİT içindeki en gerici çevrelere", "MİT içine sızan CİA ajanlarına" bağlamaya hiç gerek yoktur. Düşman bu kadar gizli köşelerde değildir, karşımızda ve açıktadır. Burjuvazi, faşist diktatörlük doğaldır ki sınıf düşmanına, işçi sınıfına vuracaktır. Düşmanın vurmasına karşı işçi sınıfının ne "MİT'in ilerici kanadından" ne "cuntanın ilerici kanadından" bekleyebileceği birşey yoktur!

Tanrı, paşa, bey, ağa, sultan,
Nasıl bizleri kurtarır
Bizi tek kurtaracak olan
Kendi kollarımızdır
Yükselt kurtuluş bayrağını
Zulmü rüzgarlara savur
Körükle devrim ocağını
Tavı gelen demire vur.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl: 8, Sayı: 165-166
10 Ağustos 1981

Masrafı: 50p. ■ Yıllık abone: 15 pound ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir ■ Yazışma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İÇİNDEKİLER

OKURLARIMIZ YAZIYOR

Polonya hakkında

Değerli yoldaşlar,
Yararı olacağını zannederek bir "mektup" gönderiyorum. Bu mektubu Polonya'ya giden *İşçinin Sesi* sempatizanı bir arkadaş yazmış.

Yoldaşça selamlar

T.D.
Köln

Kardeşim ...
Size şimdiye kadar yazamadım. Kusura bakmayın.

Burada acaip şeyler oluyor. Yer yer grevler devam ediyor. Halkın partiye karşı güveni yok. Çok sayıda parti uyesi Walesa tarafına geçmiş.

Yöneticileri para yemekle suçluyorlar. Katowice Valisi hırsızlık, suistimalden partiden atılmış, mahkemeye verilmiş.

Geçen gün polis örgütü süresiz greve gitti. Bir polis bir işçiyi karakolda dövüyor. Döven polis tutuklanıyor, diğer polisler de tutuklanan polis serbest bırakılıncaya kadar greve gideceğiz dediler. Walesa taraftarları da polisin tutuklanması gerektiğini bildirdiler. Polisler üç gün sonra greve son verdiler.

Yiyecek maddelerinin hemen hemen tamamı karneye bağlanmış. Yiyecek olarak, et, süt, balık konservesi, yumurta, elma, domates var. Başka birşey yok. Televizyonda yapılan açıklamalara göre son birkaç yıldır suç işleme oranında anormal bir artış olmuş. En fazla işlenen suç hırsızlık.

Burada ev için sıraya giriliyor. Sıraya girmek için de ilk olarak 37 zt. para yatırılması gerekiyor. Bu bir oda ve bir mutfaklı bir ev için. İki odalı falan istiyorsan, daha fazla yatırman gerekiyor ve on sene bekleyeceksin. Üç odalı bir ev için 340 bin zt yatırman gerekiyor. Bizim arkadaşın bu parayı biriktirmesi için on yıl hiç para harcamadan, aldığı bütün parayı biriktirmesi gerekiyor.

Papayı vuran Türk diye, Krakow'da öğrenciler üniversitede okuyan Türk öğrenciler sınırdışı edilsin istemiyle yürüyüş yaptılar. Polis buna izin verdi ve televizyonda da haber diye verdiler. Geçen gün bir kardinal öldü. Ülkede üç gün içki satışı ve içmek yasaklandı. Bugün de yasak. Bizim kayınpeder 188 zt olan votkayı 450 zt vererek almış.

Durumlar böyle. Kapitalist ülkelerde devrimcilerin karşı çıktığı birçok şey ne yazık ki burada da hâlâ var.

Verdiğin kitapları okudum. Adresimi biliyorsunuz, *İşçinin Sesi* gazetelerinden yeni çıkanları gönderin. Şimdilik bu kadar.

Yoldaşça selamlar.

K.Y.

Orduda olaylar sıklaşıyor

Tanıdığımız bir assubay vardı. İzmir'de görev yapıyordu. Erzurum'a tayini çıktı. Kendisi evli ve bir çocuk babasıdır. O gidince ailesi burada kaldı ve rezil oldu. Hanımını Maraş'ın kazası Elbistan'ın bir köyüne gönderdi, eşyaları ise burada kaldı.

Yedi ay sonra 3 gün izin istemiş, vermemişler. O da gizlice kaçıp geldi. Arkadaşları durumu idare ederiz demişler.

İzmir'e gelince konuştuk. Kenan Evren'in vurulmasının gerçek olduğunu söyledi. Evren bir yüzbaşının akrabasını öldürtmüş. Anlattığına göre, o yüzbaşı bir erle konuşup anlaşıyor, ben Kenan Evren'e selam verince sen onu vuracaksın diyor. O da tamam diyor. Ama zamanı gelince de asker tetiğe basınca, yüzbaşı da onu öldürüyor. Yalnız askerin elleri titremiş, Evren'i ancak ayaklarından vurmuş. Bu olay yüzünden Evren bir ara televizyona çıkmamış.

Assubaya niçin yüzbaşı eri öldürdü diye sorduk. Şunu söyledi: Eri işkenceye verip konuşturabilirler, onun için ölmesi daha iyi diye düşünmüş. Yüzbaşıyı sorguya çekiyorlarmış, niye öldürdün diyorlarmış. O da vatanı korumak görevim diyormuş!

Ordu içinde olan olaylar sıklaşıyor. Duyulan olaylar, hiç de "emir-komuta zinciri içinde" diye övündükleri "disipline" benzemiyor.

Türkiye'nin yaşadığı 12 yıllık devrimci durumun ordu içindeki işleyişi bölücü, parçalayıcı, gevşetici etkilerini bir çırpıda silmek faşist cunta için olanaklı olmuyor. Bunun sıkıntısıyla cunta ordu tabanı üzerinde de boğucu baskı uyguluyor.

Yoldaşça selamlar.

K.R.
İzmir

HABERLER

Kürt dili ve edebiyatı üstündeki baskılar dünya yazarlarına duyuruldu

15-16 Haziran tarihleri arasında Finlandiya'nın Lahti kentinde, çeşitli uluslardan yazarların biraraya geldikleri bir konferans yapıldı. Konferans'a Kürt yazarı M. Emin Bozarslan da katıldı ve iki rapor sundu.

Bunlardan "Kürt Dili ve Edebiyatı Üstündeki Baskılar" başlıklı raporu aşağıda özetleyeceğiz.

M. Emin Bozarslan, raporunda dünyanın dört yanından bir araya gelen yazarlara sorunun kısa bir tarihsel ve coğrafyasal çerçevesini çizdikten sonra, Kürt dili üstündeki ırkçı-şoven baskıların vardığı boyutları göstermek açısından şu örneği verdi:

"Halkıma ve dilime karşı sorumluluk duyan bir Kürt yazarı olarak 1960'ların ortasında Kürt çocukları ve okuma-yazma bilmeyenler için bir Kürtçe alfabe yazmaya karar verdim. ALFABE başlığını taşıyan bu kitap 1968'de İstanbul'da yayınlandı. Bu hem Kürt halkı, hem de Türkiye hükümeti açısından büyük bir olay oldu. Kuzey Kürdistan'da yayınlanmış tek Kürtçe alfabe olarak, bu kitap tüm Kürt çocukları ve büyükleri arasında çoşkuyla karşılandı. Öte yandan Türkiye hükümeti bana ve kitaba karşı büyük bir tepki gösterdi. İki gün içinde iki mahkeme (biri İstanbul'da, diğeri Kürdistan'ın ana kenti Diyarbakır'da) kitaba Türkiye çapında yasak giydirdi. Ayrıca Türk yetkilileri beni bu 64 sayfalık küçücük alfabe yoluyla bölücülük yapmak ve bağımsız bir Kürt devleti kurmaya çalışmakla suçladı. Bu yüzden 4 ay hapis yattım. Bu kitap hâlâ kuzey Kürdistan'da ve bütün Türkiye'de yasaktır. Bütün bunlar bir tek nedene dayanıyordu: Alfabe Kürtçe yazılmıştı ve Türkiye'de Kürtçe yasaktı.

"Bildiğim kadarıyla Kürtçe alfabe dünyada yasaklanmış tek alfabedir".

1923'den bu yana Kürtçe'nin yasaklanmış olmasının yanısıra Kürdistan'ın zengin kültürel mirasının yok edilmeye çalışıldığını ve edebiyatı geliştirmeye yönelik tüm girişimlerin de baskı altına alındığını belirten M. Emin Bozarslan, bunun Türk devletinin asimilasyoncu siyasetinin önemli bir parçası olduğunu söyledi. Kültür ve edebiyatın tüm insanların ortak malı olduğunu, bu yüzden Kürt halkına karşı işlenen bu suçun, aynı zamanda tüm insanlığa karşı işlenmiş olduğunu vurguladı.

Kürt dili ve edebiyatı üstündeki baskıların Avrupa'ya kadar bile uzandığını söyleyen M. Emin Bozarslan, Danimarka'da geçen, şöyle bir olaya dikkat çekti:

"1980'in yazında Kopenhag'da bir Kürtçe dil kursu düzenlendi. Kursa katılanlar İskandinavya'da oturan Kürt öğretmen adaylarıydı. Kurs masraflarını 100 bin DKr'lik bir bağışla Nordik Kültür Fonu karşılıyor, kursu Türkiyeli İşçiler Birliği örgütlüyordu.

"Bu, Avrupa'da resmen düzenlenen ilk dil kursuydu. Kursa katılan 30 öğretmen adayı Danimarka, İsveç ve Norveç'te oturuyorlardı. Ben kursta öğretmenlik yapıyordum. Kurs, 21 Temmuz'da çoşkuyla başladı. Tam dört gün sonra, 25 Temmuz'da Kopenhag'daki Türk elçisinin müsteşarı Türkiyeli İşçiler Birliği'ne telefon açarak kursu iptal etmelerini emretti. Kursun Türkiye'de değil, Danimarka'da yapıldığının farkında olup olmadığı kendisine sorulduğunda, müsteşarın yanıtı şöyle oldu: Kürt çocukları Türkiye dışında da Kürtçe eğitim göremezler. Bu kez müsteşarı gazeteciler arayıp kursu neden durdurmak istediğini sorunca yanıtı şu oldu: 'Kürt dili Türk anayasasına ve Türk çıkarlarına karşı olduğu için..'

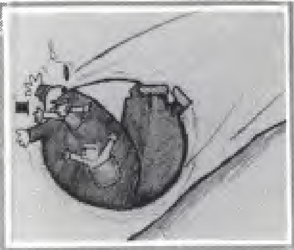
"Bu olay, Türkiye hükümetinin bir dile ve kültüre karşı saldırgan, ırkçı tutumunu sergiliyor. Tüm bu çabalara karşın, kurs sürdürülerek tamamlandı."

Kürt diline karşı saldırıların Cumhuriyet tarihi boyunca ve günümüzde de en barbar katliamlarla birlikte yürüdüğünü belirten M. Emin Bozarslan dünya kamuoyunun bu ırkçı-şoven baskılar karşısında sessiz kalamayacağını söyledi ve tüm yazarları Kürtlerle ve Kürt diliyle dayanışmaya çağırdı.

M. Emin Bozarslan, konuşmasını şu sözlerle bitirdi:

"Son olarak belirteyim ki, biz Kürtler Türk halkına ve Türk toplumunda çalışan demokratik güçlere karşı değiliz. Tam tersine, bugün askersel cuntayla temsil edilen Türk faşizmine karşı savaşta Türk halkını ve demokratik güçlerini destekliyoruz.

"İnanıyoruz ve düşünüyoruz ki, Kürtler, Türkler ve tüm diğer dünya halkları, demokrasi ve eşitlik temelinde, dostluk içinde birarada yaşayabilir".

İŞÇİ MİZAHI

Korkulu bir rüya

"Eğer DİSK yöneticileri ve 500.000 DİSK üyesi faşist saldırı ve kışkırtmalara kapılsaydı, örneğin 10 yıllık genel başkanlarının intikamını aynı yöntemlerle almaya kalkışsalardı, ülkemiz bugün nasıl bir ortamda olurdu?"!

(22 Temmuz 1981 — TKP'nin Sesi)

MİT masumdur

Menşevikler yaldızlı bir evrim geçiriyorlar. Anti-emperyalist, anti-faşist savaşımlarına davet etmedikleri burjuva örgütü kalmadı. Bu konuda başarılı bir öncülük yürütüyorlar.

CHP, MSP, samimi müslümanlar, kandırılmış MHP'liler, yurtsever generaller, ulusal ordudan sonra, şimdi de MİT'in anti-CİA ulusal kanadı, ilerici yurtsever ajanlar!

"MİT içindeki gerici çevreler..."

(TKP'nin Sesi, 3. 8. 1981)

TKP EŞGÜDÜM KOMİTESİ

BİLDİRİ

Türkiye Komünist Partisi Eşgüdüm Komitesi olağan toplantısını yaptı.

Toplantıda Türkiye'deki genel durum değerlendirildi ve örgütün çalışmaları ele alındı. Partimizde ortaya çıkan yeni gelişmeler görüşüldü. Menşevik yönetimin, her geçen gün katmerleşen ihaneti hakkında öteki komünist partilerine doğrudan bilgi iletmenin önemi üzerinde duruldu ve bu yolda atılan adımlar gözden geçirildi.

* * *

Ülkemizde yaşamın gerçekleri faşist diktatörlüğün demagojilerini kısa sürede açığa çıkarıyor. Aylarca sürdürülen "demokrasiye dönüş" propagandasından sonra ortaya çıkan kurucu meclis sahtekârlığı, kimseyi kandıramayacak niteliktedir. Faşist cuntanın en küçük, göstermelik bir halk oylamasına bile başvuramaması halktan korkusunu yansıtıyor.

Faşist diktatörlüğün halkçı güçlere azgın saldırıları da aynı korkunun yansımasıdır. DİSK yöneticilerinin idam istemiyle yargılanmaları, sendikacıların, demokratların sözde kaçarken vurulmaları, idamlar, işkenceler, Kürdistan'da ve büyük kentlerde ardı kesilmeyen operasyonlar, yüzlerce yasak getiren faşist iktidarın yine de yarına güvenle bakamadığını gösteriyor. Ne var ki, faşist diktatörlük özellikle de bu saldırılarıyla rüzgâr ekiyor, fırtına biçecektir.

* * *

Faşist iktidarın saldırıları son aylarda partimiz üzerinde yoğunlaştı. Buna rağmen, TKP'nin Lenince örgütleri yalnız düzenli çalışmayı sürdürmekle kalmıyorlar, örneğin Yaz Taarruzu'nda, geçen yıldan daha başarılı bir sınav veriyorlar.

TKP EK, bugüne dek Lenince örgütlerin gelişmesinin genel olarak başarıyla sürdüğünü, tutuklamaların kopukluk yarattığı birkaç örgütte de sorunların kısa sürede giderildiğini ve giderilmekte olduğunu görüş birliği içinde vurguladı. EK ayrıca örgütsel işleyişe ilişkin bazı konuları görüştü ve karar altına aldı.

* * *

Partimizin, uzun süredir ezici çoğunluğunun görüşlerini yansıtmayan, meşruluğunu çoktan yitirmiş sahte yönetimi, cuntanın anti-komünist olmadığını yaydı, cuntaya övgüler yağdırdı. Atatürkçülüğe iyice sarıldı. Bu yüz karası konumuyla cuntaya yardımcılık işlevi görüyor.

Sahte yönetimin göstermek istediğinin tersine, azılı anti-komünist, faşist olan cuntanın son aylardaki saldırıları, yine de Türkiye'de partinin bütününe yöneldi. Türkiye'de çok sayıda partili tutuklandı, çoğu da örgütsüz kaldı. Bu yoldaşlarla tabanda yakın ilişkiler gelişmektedir. TKP EK, tüm partililerin önüne bu tutumu kesin ve ivedi bir görev olarak koymaktadır.

Bu arada parti içinde keskin bir dönüş oldu. Bilen ve Berlin dörtlüsü "resmi" yönetimi tam ele geçirdiler. Bunların izlediği çizginin artık düpedüz cunta kuyrukçuluğuna kaymasıyla, öteki guruplaşmalar, *Partizan,* H. Erdal, bazı Avrupa yöneticileri "solda" kaldı. "Resmi" yönetim tasfiyecilik silahını şimdi bu kesimlere çevirdi.

Bu durum, Lenincilerin bundan çok önce yaptıkları değerlendirmenin doğruluğunu kanıtlıyor. Ortacılar sağ ile birlikte Lenincileri tasfiyeye kalkıştığında, bu silahın kendilerine karşı döneceği söylenmişti. Şimdi döndü ve ilkelerde orta yolculuğun iflasını somut olarak belgeledi. Böylece bu guruplaşmaların önünde yeni bir yol ayrımı belirdi.

Bu yol ayrımı yoldaşların doğruyu seçmeleri için yeni ve son bir olanaktır. Olanlardan ders çıkardıkları, doğruyu seçmeye yöneldikleri ölçüde bundan partimiz yararlı çıkacaktır. Yoksa, bu yeni durumda guruplar arasında yoğunlaşan çatışma, bütünüyle, olgunlaşan oportünizmin fraksiyonculukta attığı bir "ileri" adım, bir çürüme göstergesi daha olmaktan öteye gidemeyecektir.

* * *

Komünistlerin, çok önemli görevler, ağır sorumluluklarla karşı karşıya olduğu şu dönemde, partimizin sahte yönetimi utanç verici bir siyaset izlemektedir. Son sıralarda MHP davasını ana siyasal konu olarak seçen ve faşist cuntayı anti-faşist göstermeye, "ilerletmeye" çalışan sahte yönetim, Kemalizme yağdırdığı övgülerle de burjuva ideolojisinin güçlenmesine yardımcı olmaktadır. Burjuvaziye, faşist cuntaya böyle bir tutum alan yönetim, parti içindeki ilişkilerde ise komünist morali ayaklar altına alan akıl almaz yöntemler uygulamaktadır.

TKP EK bu pislik yuvasının içyüzünü tüm komünist partilerine duyurmanın önemini vurguladı ve bu yolda atılan ve atılacak adımları gözden geçirdi.

* * *

Tanklarla gelen devrimle gitmelidir.

Geleceği TKP'miz kurmalıdır.

TKP Eşgüdüm Komitesi
28 Temmuz 1981

Duyuru

TKP II. Leninciler Konferansı kararlarının merkez organda yayınlanmasından bu yana, hiçbir il komitesi kararların onaylanmaması yönünde görüş belirtmedi. Konferans'ın Açıklaması gereğince, TKP Eşgüdüm Komitesi, kararların bağlayıcılık kazandığını tüm parti örgütlerine duyurur.

İstiklal Marşı'na hayır Ent rnasyonal'e ev t

Kerem Korkut

Sekiz Ağustos ODTÜ eyleminin üzerinden iki yıl geçti. Türkiye halkları bu eylemin yıldönümünü faşizm altında karşılıyor. Halkımız, işçi sınıfımız ODTÜ eylemini unutmadı. Komünistler, devrimciler faşizmin ağır işkence ve eziyetlerine karşın bugün hapishanelerde, İstiklal Marşını okumaya karşı çıkıyorlar. ODTÜ eylemi, devrimci durumda devrimci, katıksız komünist eylemin unutulmaz bir örneği olmakla kalmadı. Türkiye devrim hareketinde burjuva toplum düzenine yiğitçe başkaldırışın bir simgesi oldu.

Burjuvazi de ODTÜ eylemini unutmadı. Cuntanın bildirilerinden tekelci basının sayfalarına dek her yerde "İstiklal Marşına karşı Enternasyonal'i söyleyenler"den sık sık söz ediliyor. Bu eylem burjuvaziyi öylesine derinden vurdu ki, Oniki Eylül'den sonra yakalanan devrimcilere İstiklal Marşı'nı okutmak cuntanın baş uğraşılarından biri oldu.

Bu yazımızda ODTÜ eyleminin bize ışık tutacak en önemli derslerine değineceğiz.

Devrimin Yolu

ODTÜ eylemi, devrim hareketinin gerilediği bir döneme rastlar.

1976 1 Mayıs'ı, yığınsal DGM direnişi, Profilo barikat savaşları ile sürekli bir yükselme eğrisi izleyen devrim hareketi 1977 1 Mayıs'ında en yüksek noktasına ulaşmıştı. "1 Mayıs 1977'den sonra iki yol vardı. Ya ... yığın savaşımını yükseltmek ve seçim propagandasını buna bağlı kılmak, ya da yığın savaşımını yükseltmeden sandıktan çıkacak "ilerici" hükümet bekleyişine girmek" (E.Engin, *İşçinin Sesi,* Sayı: 157, s.13).

TKP yönetimi ikincisini seçti. 1978 yılı yığın savaşımının reformizmin etkisi ile boğulduğu bir duraklama, gerilemeye başlangıç yılı oldu. "TKP'ye Özgürlük" belgisi ortalığı sardı, burjuvaziden özgürlük dilenciliğine çıkıldı. Devrim hareketi güçten düşmeye başladı. "... örgütlü güçler açısından karşı-devrim ağırlık kazanmaya başladı, ama nesnel koşullar, devrimci durum ilerliyordu, yığınlarda sürekli devrimci potansiyel biriktiriyordu."(E.Engin, *İşçinin Sesi,* sayı:157, s.13)

1979 1 Mayıs'ı bu gidiş içinde kutlandı. 1 Mayıs 1979'u geri bir adıma dönüştürebilmek için oportünizm ve sosyal-demokrasi tüm güçlerini ortaya koydular. 1 Mayıs İzmir'de, burjuvazinin kabul sınırları içinde kutlandı. "Ülkede nesnel koşulların biriktirdiği devrimci potansiyel ile hedef gösteren örgütsel odaklar arasında diyalog koptu" (E.Engin, *İşçinin Sesi,* sayı: 157, s.14).

Sekiz Ağustos 1979'da yığınlardaki devrimci potansiyel küllenmeye terkedilmiş durumdaydı. Devrimin yolu, bu potansiyeli ayağa kaldırmaktan; kendini dayatan iktidar sorunu doğrultusunda hareketlendirmekten; burjuvaziye karşı savaşta daha üst biçimlere geçmekten; çarpışmalardan, barikatlardan, silahlı ayaklanmaya hazırlanmaktan geçiyordu.

Sekiz Ağustos devrimin yolunu gösterdi. "Bu eylem birkaç bin kişinin katıldığı, dolayısıyla ülke çapında düşünüldüğünde küçük çapta bir eylemdir. Önemi sayısından gelmiyor. Bu eylem burjuvaziye ve oportünizme karşı, "solcu"luğa karşı devrim hareketimizin kıran kırana uzlaşmasız bolşevik yoldan ilerleyişini simgeliyor. ODTÜ eyleminin tarihsel önemi buradadır!" (R.Yürükoğlu, *İşçinin Sesi,* sayı:103, s.2).

ODTÜ eylemi yalnızca devrimin yolunu göstermekle de kalmıyor, yarattığı etkiyle, kendisine yönelen "anti-komünist haçlı seferi" ile, bu yolun olanaklı olduğunu, gerçekçi olduğunu da kanıtlıyordu.

Daha sonraki dönemde devrim hareketi bu yola girme yolunda atılımlar yaptı. İzmir ayaklanması, Fatsa, Tarsus çatışmaları bu atılımların en önemlileriydi. Ama bunlar hep tekil atılımlar olarak kaldı. Yığınları saramadı, ülkeyi baştan başa kucaklayamadı. Sonuçta burjuvazi konumunu, üstünlüğünü giderek pekiştirdi ve faşist darbe geldi.

İşte, ODTÜ eylemi, 1977'den sonra başlayan ve 1980'de faşist darbeyle devrimci durumun bastırılmasına kadar uzanan bu gerileme döneminde gerçek devrimci yolu, eylem alanında ilk kez gösteren, simgeleyen bir eylemdir.

Devrimci durumda doğru eylem

Kapitalist toplumda burjuva ideolojisi egemen ideolojidir. Proletarya burjuva ideolojisine karşı savaşmadan, onun halk yığınları üzerindeki etkisini kazımadan devrimi yapamaz. Burjuva ideolojisi yüzyıllardır süregelen, zaman içinde yığınların içine işlemiş, derin köklere sahiptir. Bir çeşit alışkanlık durumuna gelmiş, yığınlar tarafından adeta "mutlak" şeylermiş gibi benimsenmis izleri vardır.

Devrimci durum, burjuvazinin ayaklarının altındaki toprağın kaymaya başladığı dönemdir. Burjuvazi erkini koruyabilmek için burjuva ideolojisinin sinsi taşıyıcıları olan burjuva değerlerini kullanarak yığınları burjuva ideolojisinin etkisi altında tutmaya çalışır. Yığınların savaşımını güdük, reformcu bir savaşıma indirgemeye zorlar. Marş, bayrak gibi değerler bunlar arasında başta gelenlerdir. Bunu anlamak için 1960'lardan günümüze kadar olan dönemi kısaca gözümüzün önüne getirelim.

İşte bu nedenledir ki, yığınların içine işlemiş burjuva değerlerini altüst edecek, devrimci durumda tüm toplumu derinden sarsacak, doğru eylemler çok önemlidir. ODTÜ eylemi böyle bir eylemdir. Burjuva toplumunu doğrudan karşısına almıştır. Böylece hem yönetemezlik içinde kıvranan tekelci burjuvaziyi ve onun devlet aygıtını derinden sarsmış, hem de halk yığınlarının bilinçlendirilmesinde önemi ölçülmez bir işlev görmüştür. "ODTÜ'de devrimciler, Kürt demokratları, komünistler ne yaptılar? Lenin'in öğüdünü tuttular. Derin bunalım dönemlerinde, devrimci durumda yığınlarda "şok" etkisi yapacak, onların içine sızdırılmış burjuva değerlerini sarsacak, özünde de biçiminde de doğru çarpıcı eylemler gerekir dediler. Yığının önüne geçip korkusuzca uyguladılar. Sonuç hiçbir durağan kafanın anlayamayacağı denli büyük oldu. Doğru devrimci çizgi yiğit militanların, halk savaşçılarının gönlünde yer tuttu. ODTÜ eyleminin tarihsel önemi buradadır" (R.Yürükoğlu, *İşçinin Sesi,* sayı:103, s.2).

Burjuvazi İstiklal Marşı'na yiten saygınlığını yeniden kazandırmak için her yola başvurdu, başvuruyor. Ama olaylar her gün kanıtlıyor ki bu unsurların halk yığınlarının gözünde eski saygınlığını kazanması mümkün değildir. İşçi sınıfımız, halkımız önümüzdeki yeni devrimci durumda burjuvazinin bu noktaları kullanarak yürüteceği propagandaya karşı daha önceden bir tanışıklık kazanmış olarak savaşımını sürdürecek.

Sonra, bugün İstiklal Marşı'na karşı tavır yalnız Leninciler için değil tüm devrime gönül vermiş unsurlar için burjuva toplumuna başkaldırışın bir simgesi haline gelmiştir. Tek başına bu bile hem devrimci durumda burjuva değerlerini sarsıcı, doğru-çarpıcı eylemin önemini, hem de ODTÜ eyleminin biçimiyle özüyle güzel seçilmiş böyle bir eylem olduğunu göstermeye yeter.

(Devamı 6. sayfada)

(Baştarafı 5. sayfada)

Burjuva ulusçuluğu Proleter Enternasyonalizmi

ODTÜ eyleminin önemli bir özelliği de burjuva ulusçuları, Türk milliyetçileri ile proleter enternasyonalistlerini yığınların gözünde gün ışığına çıkarmasıdır.

Türkiye devrim hareketinde proleter enternasyonalizmi adına ortaya çıkan iki yaygın eğilimden birincisi oportünistlerin "proleter enternasyonalizmi"dir. "Sosyalist sisteme karşı Leninci tavır" diyerek kapitalist olmayan yol tezini Türkiye'ye uyarlamaya çalışma, barış siyaseti adına Türkiye devriminden yan çizme gibi en uç noktalara varan bu eğilim kısaca proleter enternasyonalizminin şablonculuk-şakşakçılık düzeyine indirgenmesidir. Oportünistler, "Türkiye ile komşu sosyalist ülkeler arasında dostça ilişkiler" kurulmasının öneminden dem vurarak, komünistliği Atatürkçülük kuyrukçuluğuna, bayrağa ve İstiklal Marşı'na sahip çıkma düzeyine düşürdüler. Komünist Partisini İttihat-Terrakki Cemiyeti haline getirdiler.

İkinci yanlış eğilim de "solcu"ların anlayışıdır. Her ağzını açtığında söze "Kamboçya, Vietnam, Angola... " diye başlayan ve proleter enternasyonalizmi görevini böylece yerine getirdiğini sanan lafebeciliğidir. TKP oportünistlerini şablonculukla suçlayan "solcu"lar bu suçlamayla kendilerini temize çıkarttıklarını sanıyorlar. Gerçekte kendilerinin "halk savaşı", "siyasallaştırılmış askeri savaş stratejisi" tezlerinden daha âlâ şablonculuk olamayacağı gerçeğini gizleyemezler. Aynı şekilde söze gelince bol bol burjuva ulusçuluğuna lanet okuyorlar, Kürdistan üzerine nutuk çekiyorlar. Ama işe gelince, dün ODTÜ eyleminde, bugün Kemalizmle mücadele konusunda ve genelde Kürt sorununda gördüğümüz gibi, kaçanla-uçan kurtuluyor diyerek toz oluyorlar. "Keskin devrimcilik"leri sönüveriyor.

Her iki eğilimin de özü aynıdır. Bu, proleter enternasyonalizmi değil, küçük burjuva milliyetçiliğidir. Menşeviklerin ve "solcu"ların proleter enternasyonalizmi anlayışı bu özün iki ayrı biçimde yansımasıdır.

"ODTÜ eylemi, bir sürü dehşetli sosyalist gurubun ve ilerici maskesi takmış ama aslında İttihat-Terakki artığı Türk milliyetçisi olan oportünistlerin gerçek yüzünü yığınlara gösterdi. Leninci çizgiyi çekti çıkardı. ODTÜ eyleminin tarihsel önemi buradadır" (R. Yürükoğlu, *İşçinin Sesi* Sayı: 103, s.2).

ODTÜ eylemine karşı koyu bir burjuva ulusçusu kampanya başlatıldı. Türk ordusunun komutanları, burjuva partileri, burjuva basını, oportünistler ve "solcu"lar, hepsi de bu kampanyaya katıldılar. Er meydanında bir tek komünistler, gerçek proleter enternasyonalistleri kaldı.

O gün ODTÜ eylemine karşı tavırda barikatın iki yanında yer alanlarla bugün Kemalizmle savaşım konusunda barikatın iki yanında yer alanların aynılığı hiç de şaşırtıcı değildir.

İşçi sınıfı ve küçük burjuvazi

Burjuvazinin iktidarının alaşağı edilmesi yalnızca proletarya tarafından gerçekleştirilebilir. Varlığının ekonomik koşulları bu sınıfı bu göreve hazırlar, bu görevi yerine getirmek için gerekli olanağı ve gücü sağlar. Burjuvazi küçük burjuvaziyi parçalar, çözer, yıkar, yeniden üretir ve bağımlılaştırırken, proletaryayı biraraya getirir, birleştirir ve örgütler. Büyük ölçekli üretimde oynadığı ekonomik rol nedeniyle yalnızca proletarya tüm çalışan ve sömürülen yığınlara öncülük yapmaya yeteneklidir.

Çoğu durumda proletaryadan daha fazla sömürülmelerine, baskı altında tutulmalarına ve ezilmelerine karşın küçük burjuva yığınlar kendi kurtuluşları için bağımsız bir savaş verme yeteneğine sahip değillerdir. Küçük burjuvazi, ilk olarak, geleceğe değil, geçmişe ait bir sınıftır. Küçük burjuvazi feodalizmden kapitalizme ilk geçiş dönemindeki "burjuvazi"dir. Embriyonik aşamadaki "burjuvazi"dir. Küçük burjuvazinin kendi durumunu iyileştirmek için giriştiği her çaba tarihin tekerleğini geri döndürmeye yöneliktir. Bu nedenle küçük burjuvazinin geleceğe dönük, toplumsal-ekonomik yasalara uygun bağımsız bir teori yaratması ve bağımsız bir savaşım vermesi nesnel olarak olanaksızdır. İkinci olarak, kapitalist toplumda küçük burjuvazi ara bir sınıftır. Kendi üretim araçlarının sahibi olması nedeniyle burjuvaziye yanaşmasının, kendi emeğiyle geçinmesi nedeniyle de proletaryaya yanaşmasının nesnel bir tabanı vardır. Herhangi bir durumda küçük burjuvaziyi belirleyen bu iki yönün birlikteliğidir. Bu nedenle küçük burjuvazi bağımsız bir teori yaratamaz, bağımsız bir savaş veremez. Bütün küçük burjuva teoriler ve küçük burjuvazinin siyasal tutumu iki temel sınıf arasındaki yalpalamalar, arayışlar ile belirlenir.

Bizim gibi ülkelerde proletarya, nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan ve sömürülen yığınlar arasında bulunan küçük burjuvaziyi kazanmadan devrimi gerçekleştiremez. Ama küçük burjuvazi ile birlikte sağa-sola yalpalayarak da devrim hiç gerçekleşemez. Proletarya her durumda kendini küçük burjuva duygu ve düşüncelerden soyutlamalı, onun yalpalamalarını etkisiz kılmalı, ona öncülük etmelidir.

ODTÜ eylemi bunu Türkiye somutunda bir kez daha kanıtladı.

ODTÜ eyleminin ardından küçük burjuvazinin her türlü reformist ve devrimci akımları (menşevikler, TİP, Maocular ve "solcu"lar) burjuvazinin safında yer aldılar. Zor anda burjuvaziden özür dilediler, eyleme saldırdılar. Eylemi yanlış görseler bile bu eylemi gerçekleştiren yiğit devrimcileri burjuvaziye karşı korumadılar. Bu, küçük burjuvazinin kaypaklığını, devrimin zor ve çetin gelişme döneminde nasıl burjuvaziye yanaştığını gösterdi.

O gün küçük burjuvazinin yalpalamasına boyun eğilseydi, bu, devrimin yenilgisini yakınlaştırmaktan başka bir işe yaramazdı. Devrim gene yenildi. Ama proletarya yeni devrimci durumda daha avantajlı olmasını sağlayacak önemli bir artı puanı hanesine yazdı.

Leninci örgütlenme açısından

Yürükoğlu yoldaşın *Üçüncü Program ve Görevlerimiz* adlı kitabında yazdığı gibi, Leninci çizgi ile oportünist çizgi arasındaki ayrımların tarihi ta TKP'nin yeniden yaşam bulmaya başladığı döneme dek uzanır. Geçen dönem içinde Leninci çizgi bir yandan kendi yetişkinliğinin elverdiği ölçüde partiyi doğru hatta çekmeye çalışırken, öte yandan da sürekli gelişti, olgunlaştı. Bu süreç 1979 yazının başlarında Lenincilerin açık savaşıma geçmesine dek sürdü.

"Devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz". Ancak bu genel doğrudan kalkarak "doğru ideoloji ne yaparsa yapsın yığınları kazanır" gibi bir sonuca ulaşılamaz. İdeolojisi doğru bile olsa, o siyaset kendini sınıf savaşımı arenasında ortaya koyamıyorsa, önü tıkanır, yığınlara ulaşamaz. Bunun nesnel bir tabanı da vardır. Burjuvazi halk yığınlarını bilinçli olarak geri bırakır. Bu, halk yığınlarının kendi uzun erimli, gerçek çıkarlarını, bu çıkarları kimin savunduğunu okuyarak, ideolojiyi öğrenerek kavramasına büyük bir engeldir. Ayrıca binbir türlü siyasal akımın hepsinin de halk yığınlarının adına konuşuyor olması, bu durumu daha da güçlendirir. Bu ortamda, siyasete gözünü açan yığınların ilk anda kimin ne dediğine değil, kimin ne yaptığına bakması kaçınılmazdır.

ODTÜ eyleminin bir tarihsel önemi de buradadır. "ODTÜ eylemi sonucunda, Leninci çizgi karşısında gericisiyle, Türk milliyetçisiyle, burjuvazisiyle, sahte devrimcisiyle geniş bir cephe oluştu. Bu *çok iyi* birşey oldu. Son yıllarda ideolojik düzeyde kendini tüm öteki akımlardan ayıran Leninci çizgi, sınıf savaşımının harında da ayırdı" (R. Yürükoğlu, *İşçinin Sesi,* sayı:103, s.3).

Açık ideolojik savaşım TKP içindeki ve dışındaki birikimin devrimci ideolojiye

yönelmesini getirdi. ODTÜ eyleminin ardından devrime gönül vermiş TKP içindeki ve genel olarak devrimci hareketteki unsurlar hızla Leninci saflara akmaya başladılar. Daha sonraki eylemlerle iyice güçlenen bu gelişim Lenincilerin kısa zamanda herkesçe sayılan bir hareket olmasını getirdi. Faşist darbe geldiğinde henüz bir yıllık açık ideolojik savaşım tarihi olan Leninci hareketimiz en güçlü devrimci hareketlerden biri olmuştu.

Kadroların yetişkinliği

"ODTÜ'de Leninciler korkusuz çıkışlarıyla yeri ve zamanı doğru seçilmiş Leninci yöntemlerin yığını nasıl anında sarabildiğini kanıtladı. Kadrolarda niteliğin önemini gösterdi" (R. Yürükoğlu, *İşçinin Sesi*, sayı:103, s.2).

Savaşımın başında Yürükoğlu yoldaş "savaşımın sonunu kadrolar belirleyecek" demişti. Yaşadığımız olaylar bu sözün doğruluğunu defalarca kanıtladı. Bu söz, yalnızca öncü kadrolar için değil, her düzeyde doğrudur, geçerlidir.

Ne kadar iyi örgütlenmiş olursa olsun, ne kadar iyi bir iletişim ağı kurmuş olursa olsun, bir hareketin yönetim kadrosu en küçük birime dek her alandaki sorunları, olanakları tam olarak bilemez. Bilse bile sınıf savaşımında sıkça rastlanan öyle anlar vardır ki, herşey o anda, orada, oradaki kadrolara bakar. Devrimci durumda bu çok daha önemlidir. Devrimci durumda, ulus çapında krize yaklaşıldıkça daha da artan ölçüde, tek tek kadroların kişisel insiyatif kullanabilmeleri, o anda, o yerde, isabetli ve cesur karar verebilmeleri gerekir.

ODTÜ eylemi bunun önemini açıkça göstermiştir. O anda, orada karar verilmek zorundaydı. Karar verecek olanlar oradaki sorumlulardı. Verdikleri karar toplumu altüst etti, çok önemli sonuçlar doğurdu.

Eylemin ardından bazıları, "eylem özünde doğru ama yeri ve zamanı yanlış" gibi sözler geveledi. Bu, işçi sınıfımızın gelişimini, bilinç düzeyini doğru değerlendirmenin taşıdığı önemi gösteriyor. İşçi sınıfımız henüz gençtir, bilinç düzeyi çok çok yüksek değildir. Bu doğru. Ama Türkiye işçi sınıfı 10-15 yıl önceki, 15-16 Haziran'da Türk bayraklarıyla ayaklanan işçi sınıfı da değildir. Eğer o dönemlerde böyle bir eylem olsaydı, eylemi yapanlar belki de linç edilirdi. Ama 1979'da bırakalım böyle bir olayı, tersine işçi sınıfımız komünistleri bağrına bastı. Burjuvazi açtığı anti-komünist haçlı seferiyle yalnızca küçük burjuvazinin kaypak siyasal sözcülerini korkutabildi. Halk yığınlarından eyleme karşı en küçük bir yığınsal tepki gelmedi. Demin de söylediğimiz gibi daha sonra Maden-İş kongresinde Enternasyonal'in okunması (o sırada burjuvazinin karşıt propagandasının ne denli ayyuka çıkmış olduğunu hatırlarsak), tersine işçi sınıfımızın eylemi benimsediğini gösterdi.

Bu ders bütün yoldaşlar için büyük önem taşıyor. Şüphe yok ki, her düzeyde kadrolarımız sürekli ileriye yol alıyor. Bunu daha da güçlendirmek, ideolojik yönden kendimizi daha fazla eğitmek, illegal çalışmada daha ustalaşmak, bugün özellikle ön plandadır.

ODTÜ eylemininin ikinci yıldönümünde gençlik hareketi

ODTÜ eylemi halkımızın yiğit gençliğinin eylemidir. Bu şanlı eylemin ikinci yıldönümünde gençlik hareketi açısından da kısa bir değerlendirme yapmak yerinde olur.

1960'larda işçi sınıfının öncülüğü açık ya da gizli olarak reddediliyordu. O zamanın gençlik hareketi bir yandan henüz Kemalizmin izlerini geniş ölçüde taşıyordu, öte yandan da komünist partisinin eksikliği nedeniyle işçi sınıfı hareketinden tümüyle kopuktu.

Devrimci durumla birlikte işçi sınıfı savaşımda ağırlığını koymaya başladı. 15-16 Haziran ayaklanması işçi sınıfının öncülüğü üzerine tartışmalara son verdi. 1977'lere dek olan süreç, komünist partisinin önderliği altında gençlik hareketinin işçi sınıfı savaşımına verdiği desteğin önemini gösterdi. TKP hızla güçlenirken, gençlik hareketi de daha ve daha geniş ölçeklerle komünist partisine akın etti, onun etrafında birleşti. 1974'de İGD yoktu. Ama 1977-1978' de Dev-Yol ve HK ile birlikte gençlik içindeki üç büyük örgütten biri oldu. Aynı dönem içinde 1 Mayıslarda, DGM direnişlerinde, gençlik işçi sınıfının yanında saf tuttu.

Daha sonraki dönem, oportünistlerin devrim hareketine ihanetlerinin sonucu, gençliğin giderek komünist partisinden uzaklaşması dönemidir. Alan yeniden "solcu"lara kaldı. Gençlik içinde işçi sınıfına ve komünist partisine karşıt eğilimler, duygular güçlendi. Leninciler zamanın tanıdığı olanaklar ölçüsünde, güçleri yettiği kadar bu gelişimi tersine döndürmeye çalıştılar.

Bütün bu dönemden çıkarılacak iki önemli sonuç vardır: *Birincisi*, gençlik hareketi ancak işçi sınıfının devrimci savaşımdaki öncülüğü altında gerçekten önemli ve anlamlı bir güçtür. Siyasi olarak gençlik hareketi işçi sınıfı hareketine bağımlı olmak zorundadır. *İkincisi*, gençliğin savaşımını işçi sınıfının savaşımına bağımlı kılmak, ancak doğru ideoloji ve doğru siyaset ile yönlendirilen gerçek bir komünist partisinin önderliği ile olanaklıdır.

Cuntanın gelişiyle gençlik hareketinde de önemli değişmeler oldu.

Cunta daha ilk günden başlayarak gençliğe, özellikle de öğrenci gençliğe saldırdı. Okullar toplama kamplarına çevrildi. Binlerce genç işkenceden geçti, hapishanelere tıkıldı. Gençliğin her türlü örgütlenme hakkı, demokratik kazanımları yok edildi. Gençliği baskı altına alma çabalarının bir parçası olarak cunta öğrenci ve öğretmenleri okullardaki olaylardan sorumlu tutan yapılar geliştirdi. Faşist korporatif toplum düzenine ulaşmada bu yapıları kullanıyor. Üniversitelerin zaten güdük olan özerklikleri kaldırıldı. Tüm öğrenim kurumları "Milli Eğitim Vakfı" isminde bir kurumun denetimine bırakılıyor. Finans-kapital gençlik üzerinde dört dörtlük bir denetim kurmayı amaçlıyor. Eğitim programlarının daha da gericileştirilmesi cuntanın uygulamaları içindedir. Cunta bir yandan da gençliğin gönlünü kazanmaya çalışıyor. Geçmiş dönemde devrimci savaşımda aktif şekilde yerini almış genç yığınlar içinden kendisine taban oluşturmak için gençlik sorunlarına "eğiliyor". Rektörler, "üniversitelerimize daha fazla öğrenci alabiliriz" diye açıklamalar yapıyor; bazı üniversitelerin kapasitesi iki katına çıkarılıyor. Fırsat eşitsizliğini gidermek amacıyla özel dersanelerin yasaklanması düşünülüyor. *Tercüman*' da Rauf Tamer gençliğin sorunlarından dem vuruyor, fırsat eşitsizliğinin varlığından yakınıyor. Evren, Çankaya köşkünde öğrencileri ağırlayarak, "aralarına sızabilecek mikroplara karşı" uyarıyor.

Bunlar cuntanın gençlik hareketinin kazanımlarını yok etmeye, gençliği faşizmin tabanı yapmaya çalıştığını gösteriyor. Öte yandan cuntanın gençlikten korkusunu da anlatıyor.

Gençlik örgütleri genel olarak dağıldı. Yapıları ağırlıkla gençliğe dayanan "solcu" akımlar yedikleri darbelerle kısa zamanda sesten-soluktan kesildiler.

Oportünistler cuntadan darbe yemeden önce, cunta kuyrukçuluklüğundan yok oldular.

Leninciler cuntaya karşı hazırlıklıydı. Buna karşın onlar da darbeler yediler. Ama Leninciler dağılmadılar. Kayıplarını gidererek, eksiklerini kapatarak çalışmalarını sürdürdüler, sürdürüyorlar. Ülke içinde çalışma yürüten tek siyaset Leninizmdir, gençlik içinde tek çalışma yürüten hareket de Leninci gençlik hareketidir.

Bu arada, devrimci durumda yüksek bir politizasyon düzeyine ulaşmış, devrimci savaşıma aktif katılmış binlerce, onbinlerce genç ne durumdadır? Bir kısmı siyaseti bıraktı, tövbe etti. Bir kesim hapishanelerde. Bir kesim hala yapabildiği kadarıyla çalışıyor. Ama geniş, çok geniş bir kesim çalışma yap-

(Devamı 8. sayfada)

(Baştarafı 7. sayfada)
mak istiyor ama tutunacak bir dal bulamıyor. Ya da dışa karşı çalışma yapmak istemiyor görünüyor, ama öte yandan da kendi kendisi ile cebelleşiyor. İçinde yanan ateşi söndüremiyor.

Lenininci gençlik hareketi bu durumu değerlendirmelidir. Yavan günlük çalışma bugün büyük önem taşıyor. Bugün geniş gençlik yığınlarını peşinden sürüklemek gerçekçi bir hedef değildir. Ama yarın gençlik yığınlarını, onbinleri eyleme sürecek gücün kim olacağı bugünkü çalışmayla sıkı sıkıya bağlıdır. 12 Mart sonrasını hatırlayalım. 1973'ün sonlarında, sonradan gençlik hareketinin merkezi olmuş üniversitelerde bile devrimcilerin sayısı parmakla sayılacak kadar azdı. Bunlar da ya 12 Mart döneminde kendini korumuş birkaç kişi, ya yurt dışından dönenler, ya da hapishaneden çıkanlardı. Daha sonraki yaklaşık on yıllık dönemde gençlik hareketi içinde siyasal akımların etkinliğini belirleyen de büyük ölçüde bu kadrolar oldu.

Bugün birçok siyasal akım, gençlik içinde çalışma yapamaz durumdadır. Ama aldanmayalım. Yarın koşullar biraz iyileşmeye başlayınca bunların birçoğu yerden fışkırırcasına ortaya atılacak. Eğer o gün siyasete uyanacak yığınları komünist harekete yönlendirecek kadroları bugünden çıkartabilir ve yetiştirebilirsek, gençliğin komünist olmayan kanallara akması tehlikesini baştan önlemiş olacağız. Bugün gençlik içinde yığın çalışmasının hedefi budur.

Bugünün bir de yarını var

ODTÜ eylemi hem dersleriyle bize ışık tutuyor, hem de bir esin kaynağı oluyor.

Burjuvazi eylemin acısını çıkarmak için varsın devrimcilere işkence uygulasın, baskı yapsın. Eylemi halk yığınlarına unutturabilmek için varsın şatafatlı İstiklal Marşı törenleri düzenlesin. Bugünün bir de yarını var. Halkımızın gür sesiyle Enternasyonal'i haykırarak, burjuvazinin devletini paramparça edeceği günler uzak değildir.

"Evren paşanın kahramanları!"

Hatice Duman, Istanbul

"Evren paşanın kahramanları!" Bu sözler İstanbul'da bir fabrikadaki işçilerin anonim ürünüdür. DİSK'e bağlı bir sendikanın örgütlü olduğu bu fabrikada, işçiler espri konusu yaptıkları bu deyimle düşünce ve duygularını, tüm yasaklamaların arasından çok güzel yansıtıyorlar.

Vardiyalı çalışılan işyerinde, hafta tatilinde çalışmak, sözde, işçinin rızasına bağlıdır. Bu, 1979'da yapılmış olan ve yenisi YHK'dan çıkmadığı için "geçerli" olduğu MGK'ca söylenen sözleşmeyle hükme bağlanmıştır. Ne var ki, hafta tatilinde çalışmayan işçiye bağırırken, ünite şefine işçi hakkı, sözleşme, iş yasası... vız geliyor. Şef, "hafta tatilinde çalışacaksın, yoksa dışarda iş bol" diye bağırıp, burnu havada, aklınca kendinden emin uzaklaşıyor. Arkasından işçilerden biri konuyu bağlıyor: "Evren paşanın kahramanları".

Ertesi gün, kadronun yetersizliğinden söz açan işçiler, teknik bilgisi yeterli, hem de 14-15 yıllık işçi olan bir elemanın neden ünitede kadroya alınmadığını şefe sorunca, şefin yanıtı "izahat yok" oluyor. "İzahat yokluğu"nun nedeni çok kolay "izah" edilebiliyor: Alınması önerilen işçi, DİSK'e bağlı sendikanın işçi temsilcisiydi. Bunun daha neresi izah edilsin?

Fabrikada bu tür irili ufaklı her olayda üç sözcük ortaya atılıveriyor. Eskiden menüyü sendika hazırlarken, şimdi bulgurla fasulyeden geçilmiyor. İşte sana "Evren paşanın kahramanlıkları!"

Ünite şefleri, mühendisler oraya buraya cakalı bir biçimde emirler yağdırıyorlarsa, işçilerden biri bunların 12 Eylül'den önce gece vardiyasında fabrikanın dış kapısından bile geçemediklerini, gündüz ise duvardaki yazıları görmemek için başları öne eğik yürüdüklerini hatırlatıyor. Başka biri atılıyor: "Ne olacak, Evren paşanın kahramanları!"

Türkiye'de bu yaz, son yılların yazlarına benzemiyor. İşçiler daha düşünceli. Ancak bu gözlemin altında Konferansımızın yaptığı uyarı kendini somutta hatırlatıyor: Dağınıklığı önce düzenli geri çekilişe döndürmek, durdurmak ve saldırıya hazırlanmak. Geçmişin devrimci geleneklerini canlı tutmalı, bunun belleklerde bir "hoş seda" olarak kalmasının önüne geçmeli, onu geleceğin itici motor gücünün bir parçasına dönüştürmeliyiz. 1 Mayıslardan, İzmir ayaklanmalarından halk devrimine uzanan canlı köprüler kurmalıyız. İşçiler nasıl 15-16 Haziranları, 1 Mayısları, elde silah gece nöbetlerini, barikat savaşlarını, fabrika direnişlerini... yaşadılar ve yaşattılarsa, devrimi de yaşayacak ve yaşatacaklardır.

Bunun küçük ama somut belirtileri vardır. Bizim bu yazdığımız bir örnektir. Önemimiz yoldaşlarımızın tümünün yaşadıkları bu tür örnekleri aktarmalarıdır. Hergün, günlük ve yavan çalışmamızda, küçük ama hiç de yavan olmayan bir sürü örnek çıkıyor. Evet, eskisi gibi sokak eylemleri, keskin çatışmalar değil ama "Evren paşanın kahramanları" diye ince bir espri! Bu kadar söylev, beyin yıkama çabası, "resmi ikna", tehdit, saldırı, işkence, idam karşısında işçi sınıfının sindirilemeyeceğini gösteren çok ufak, çok özel ama canlı, somut bir belirti!

Bir başka kesimden örnek: ODTÜ, nice direnişlere sahne olmuş, öğrenci hareketinin onurlu devrimci geleneğinin kalelerinden biridir. Bundan tam iki yıl önce, komünist gençler ve yandaşları, ODTÜ'nün açılışında İstiklal Marşı'nı söylemeyerek burjuva değer yargılarının iflasını ülke çapın da açığa çıkardılar. İşte bu ODTÜ'de bir "rock" konseri düzenleniyor. Eskiden forumların yapıldığı, kapıların arkasında jandarmaya karşı barikatların kurulduğu Mimarlık binasındaki bu konserden çok memnun olan rektörlük, bedava bira ikram ediyor. Ama eğlencenin tam ortasında, tavandan beyaz pullar yağmaya başlıyor ve rektörlüğün sevinci kursağında kalıyor! Gençler, en zor koşullarda bile devrimci geleneklere sahip çıkmanın yolu olduğunu, pulları yağdırarak kanıtlıyorlar!

Bu da çok önemli bir örnektir. Bu örnekleri yazmak, duyurmak zorundayız. Bunlar hem karşı-devrim cephesinde gedik açmaya yarayan birer cephane, hem de devrim cephemizin enerji birikimi için birer kaynaktır.

Faşist diktatörlük devrimle yıkılacaktır.

Karkerên hemû welatan yekbin!
Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
İŞÇİNİN SESİ
Tutuklu yoldaşlar! Siz halkımızın onurusunuz.
Yıl: 8, Sayı: 165-166
10 Ağustos 1981

ÇEK-AL

Atılım anti-S vy tizm ve barış

Emine Engin

Atılım'ın Nisan sayısında "anti-Sovyetizmin ölçütü" başlıklı, *İşçinin Sesi*'ne çatan bir yazı yayınlandı. Bu yazıda, Yürükoğlu yoldaşımızın gazetenin 147-148. sayısında çıkan *"İşçinin Sesi* ve anti-Sovyetizm" yazısı "eleştiriliyor". Bu arada *İşçinin Sesi*'nden çeşitli alıntılar da kullanılıyor.

Yazı, geneliyle mantık jimnastiğidir. Sonra *Atılım*'ın "eleştirisini", eleştirirken alıntı verdiği *İşçinin Sesi* yazılarıyla birlikte okuyan, "eleştiri"nin yanıtlarını o yazılarda kolayca bulabilir. Bu gibi nedenlerden biz, *Atılım*'daki bu yazıya yanıt verme gereği görmemiştik.

Ancak ardından Haziran sayısında da bir "eleştiri" çıktı. Radyo yine *İşçinin Sesi*'ne vurmaya başladı. Anlaşıldı ki Nisan *Atılım*'ındaki yazı, rastgele yazılmamış, belli bir eğilimin parçasıdır. Bu eğilim ise çeşitli hesaplarla bağlıdır.

Atılım, bir yandan, faşist cuntaya *İşçinin Sesi*'yle olan farklılıklarını bir kez daha hatırlatırken (özellikle Haziran sayısında çıkan ordu(!) konusundaki "eleştiriyle"), öte yandan, hem parti içinde ortalığın karışmasıyla *İşçinin Sesi*'ne doğan yeni sempatileri önlemeye çalışıyor, hem de öteki bazı komünist partilerine "işte ideolojik savaşım veriyoruz" diye kendini kanıtlamayı amaçlıyor. Bu hesaplarını bozmayalım, biz de onlara yanıt verelim dedik.

Dalkavukluk belgesi

Atılım'daki yazı aynen (yalnız soruları biz numaraladık) şöyledir:

"Anti-Sovyetizmin ölçütü"

"*İşçinin Sesi* gurubu TKP sıralarından sökülüp atılalı çok oldu. Şimdi bir yandan egemen sınıflar bu gurubu 'TKP'li' diye tanıtıp provokasyon aracı olarak kullanırken, öte yandan gurubun başı Yürükoğlu, sıralarında parçalanmaları önleyebilmek için yalnız TKP'ye değil dünya komünist hareketinin genel konumlarına saldırıyor, dünya komünist hareketinin 'bir bütün olarak sağa kaydığını' söylüyor.

"Yürükoğlu, *İşçinin Sesi*'nin 147-148. sayısında, Türkiye'de erkte olan cuntaya karşı SBKP'nin tutumunu, dünya devrimci hareketinin 'genel çıkarlarıyla uyumsuz' olarak niteliyor. Ama dört sayfa boyunca da kendisinin anti-Sovyet olup olmadığını tartışıyor! Konumuna daha açıklık kazandırmada kendisine yardımcı olmak için, çevresinde dolaşıp, yanıtsız bıraktığı birkaç soruya işaret edeceğiz:

"1. SBKP'nin XXVI. Kongresi'nde Brejnev yoldaş, günümüzde tüm dünya halkları için barışın korunmasından daha önemli bir görev bulunmadığını belirtti. Bu saptama tümüyle doğru değil midir? Hem Sovyetler Birliği'nin 'nesnel kısa erimli', hem de 'uzun erimli gerçek çıkarlarıyla', dolayısıyla dünya devrimci sürecinin geliştirilmesiyle tümüyle uyum içinde değil midir? Yoksa Yürükoğlu bu politikanın, 'kısa erimli geçici çıkarlara dikkatini yoğunlaştırdığı için', 'öznel değerlendirme hatası' sonucu, 'dünya devrimini yavaşlattığı' görüşünde midir?

"2. SBKP XXVI. Kongresi'nin saptaması doğrultusunda Sovyetler Birliği'nin Türkiye ile ilişkilerini geliştirmek istemesi 'Türkiye devriminin' çıkarlarıyla da, Türkiye işçi sınıfının 'kısa erimli' çıkarlarıyla da tam uyum içinde değil midir? *İşçinin Sesi*, 115-116. sayısında 'Bölgemizde barışı tehlikeye atar diye Türkiye'deki devrimci güçler devrim yapmayacaklar mı? Öyleyse hiçbir zaman devrim için savaş yürütmememiz gerekir' diyordu. Yoksa Yürükoğlu SBKP'nin barış politikasının 'Türkiye devrimini yavaşlattığı' görüşünde midir?

"3. Hem Maoculuk, hem 'Avrupa komünizmi', işe hep 'Sovyetler Birliği ile eleştirisel dayanışma' sözleriyle başlamadılar mı?

"4. *İşçinin Sesi*'nin 147-148. sayısında da TKP'yi 'eleştirmelerinin' amacını 'onları yıkmak için yola çıktık' diye açıklıyor. SBKP politikasının 'eleştirilmesinin' amacı da genç devrimcilerin SBKP'nin Leninci politikasına duydukları güveni sarsmak değil midir? Kişinin gerçek amacı buysa, anti-Sovyetizmin başka ölçütünü aramaya gerek var mıdır?"

Önce, *Atılım*'ın konuya girerken söylediklerini yanıtlayalım.

Atılım, "TKP sıraları" diye, herhalde oralarda çalışanların masalarını kastediyor, ama *İşçinin Sesi* o sıralardan bile sökülüp atılamamıştır. Gönlü *İşçinin Sesi*'nden yana olan yoldaşlar vardır. Bu son "ideolojik" yanıt furyası, *İşçinin Sesi*'nin TKP'den sökülüp atılmadığını en sonunda menşeviklerin de kavradıklarını ve telaşlandıklarını yansıtıyor.

İşçinin Sesi'ni TKP'li diye tanıtmamak burjuvazinin işine gelir ama elinden gelmiyor. Burjuvazi, *İşçinin Sesi*'nin ideolojik siyasal çizgisine karşı en derin anti-komünist düşmanlığı içinde hissediyor. Bu nedenle, genel olarak düşmanlık duyduğu TKP'den ayrı düşünemiyor. Ayrıca, *İşçinin Sesi*'ni TKP'li diye tanıtmak provokasyonsa, bunu yalnızca Türkiye'nin burjuvazisi de yapmıyor.

Sıralarımızdaki parçalanmaya(!) gelince. Biz bunu pek anlayamadık, çünkü böyle bir yoruma açık hiçbir olay olmadı. Herhalde *Atılım* yine klasik taktiklerinden birini uyguluyor. Bölünmeden söz edeyim, kimse inanmasa da iz bırakır diye düşünüyor. Ya da, menşevikler, *Tutanaklar*'daki tartışmaları bölünme diye niteleyecek kadar, açıklıktan, tartışmadan korku içindedirler.

Atılım'ın sorduğu sorulara geçmeden, son bir noktaya değinelim.

Atılım ana olarak Yürükoğlu yoldaşımızın yazısını "eleştiriyor" ve eleştiri diye de aklınca bizi açmaza düşürecek(!) bazı sorular sıralamış. Ancak, "eleştir-

diği" yazıdaki sorulara kendisi yanıt vermemiş. "Anti-Sovyetizmin ölçütü" başlıklı yazıda bu ölçütün ne olduğunu açıkça belirtmiyor. Ama menşeviklere göre Sovyetizmin ölçütünün ne olduğu yazıdan yansıyor: Dalkavukluk.

Biz *Atılım*'ın sorduğu soruları bir bir yanıtlayacağız. İlk soruyu sona bırakacağız, çünkü ona biraz daha uzunca değinmek gerekecek.

İkinci sorudan başlayacağız ve bu soru da iki bölümden oluştuğu için bölümleri ayrı ayrı ele alacağız.

Sovyetler Birliği - Türkiye ilişkileri

Sorunun bu ilk bölümünün yanıtı, gerçekte *"İşçinin Sesi* ve anti-Sovyetizm" yazısında açık seçik vardır. Ama menşevikler, *İşçinin Sesi*'ne düzgün ideolojik yanıt veremedikleri için, onu bir yanlışı savunuyor gösterip, "ideolojik"(!) olarak yanıtlarlar. Yine bu geleneksel yöntemi uygulamışlar.

Sovyetler Birliği'nin Türkiye ile ilişkilerinin gelişmesi, işçi sınıfımız, halkımız için genelde büyük yararlar taşıyor. Kaldı ki, kısa dönemde yarar taşımasa da, genelin çıkarı önde geldiği için, gelişen ilişkiler yine doğrudur. *"İşçinin Sesi* ve anti-Sovyetizm" yazısında bu yalnızca belirtilmemiş, aynı zamanda örneklenmişti:

"Sovyetler Birliği'nin ekonomik ve toplumsal düzeni farklı ülkelerle ekonomik ilişkilere girmesine, özel parçalar açısından bakarsak karşı çıkılabilir. Emperyalist ülkelerle giriştiği ilişkiler, tekellere büyük bir sürüm alanı açıyor, onların bunalımlarını derinleştirmeye yardımcı olmuyor denilebilir. Ya da, Türkiye gibi ülkelerle giriştiği ekonomik ilişkiler, bu ülkelerde gerçekten zor durumda olan burjuvaziyi bir anlamda rahatlatıyor denilebilir. Bunların tümünde doğru bir yan vardır. Ama bakılacak yer orası değildir. Sovyetler Birliği ve dünya sosyalist sistemi, *bugünkü* dünya koşullarında kapitalist dünya pazarı ile yoğun ilişkilere girmeden yaşayamaz, teknolojisini gereken hızla geliştiremez, tarihsel geriliği istenen hızda kapatamaz. Sovyetler Birliği'nin dünya kapitalist ekonomisi içindeki ülkelerle ekonomik ilişkilerinde kalkış noktası, sosyalist devletin ekonomik çıkarları olmak zorundadır. Emperyalist ülkelerle ilişki kurulamaz, şu az gelişmiş ülkelerde bunalım var, onlarla da kurulamaz, şu ülkelerde emekçi yığınlara ağır baskı var, onlar da olmaz! Bu mantığın sonucu, emperyalizmin altmış üç yıldır çabaladığı temel stratejik hedefi kendi elinle uygulamak olur: Dünya sosyalizmini kuşatmak, soyutlamak ve yoketmek... Burada kesimsel çıkar değil, genel çıkar belirleyicidir".

Karşı çıkılan, Sovyetler Birliği'nin Türkiye ile ilişki geliştirmesi değildir. Bunu menşevikler, deyim yerindeyse, "domuz gibi" biliyorlar. Sorun, Türkiye ile ilişkileri geliştirmek için, örneğin, faşist cuntayı "sağa da sola da karşı, ılımlı yönetim" gibi göstermenin hiç gerekmediğidir. Esnek siyaset, gerçeklerin tersini söylemek demek değildir. Esnemenin son sınırı, bazı gerçekleri gündeme getirmemek olabilir. Ama tersini söylemek, esneklik değil, kopukluk demek olur. İşte bunu açıkça eleştiriyoruz. Bu, ne genelin, ne özelin çıkarınadır.

Esneklik adına gerçeklerin tersini söylemek zararlı bir tutumdur. Bunun zararları, ideolojik alanda da kendini gösteriyor. Teori siyasete kılıf işlevi görmeye başlıyor. Örneğin, bu nedenle, Sovyetler'in yardım ettiği birçok ülkeye uzun süre kapitalist denmedi. Bunun gibi, iyi ilişkiler istenen ülkeye, faşizm gelse de gelmedi denirse, bu ister istemez faşizm konusunda teorik bulanıklık demektir. Menşevikler şimdi bu bulanıklığın içinde kapana sıkışmış gibi debeleniyorlar.

Sonra, esnek siyaset adına gerçeklerin tersi söylenmeyeceği gibi tersine de davranılamaz. Örneğin, Sovyetler Birliği'nin faşist cunta geldi diye Türkiye'yle diplomatik ya da ticari ilişkileri kesmesi gerekmez ama kutlama telgrafları, vb gibi aşırı jestlere de hiç gerek yoktur.

Biz bunları eleştiriyoruz. Yoksa Sovyetler'in Türkiye'yle, hatta faşist cuntayla ilişki kurmaması gerekir gibi saçma bir görüşümüz yoktur. Ve Türkiye işçi sınıfı, eğer Sovyetler Birliği'nin faşist cuntayla kurduğu ilişkileri de savunabilirse, o zaman genelin çıkarını özelin önüne koymuş, o zaman gerçek enternasyonalist bilinç göstermiş olur. Bu bilnci, veren de bizi "eleştiren" menşevikler değil, TKP'nin Lenincı kanadıdır. Menşeviklerin işi enternasyonalizm değil dalkavukluktur.

"Türkiye devrimini yavaşlatan" oportünizmdir

Şimdi ikinci sorunun ikinci bölümüne gelelim.

İşçinin Sesi, 115-116. sayısında neden ve kime karşı öyle diyordu? Birlikte okuyalım:

"Tarihsiz MK Bildirisi *İşçinin Sesi* için şöyle diyor: 'Sosyalist ülkelerin barış içinde yanyana yaşama politikasıyla Türkiye'deki sınıf savaşımının diyalektiğini atlıyor'.

"Bu ne anlama geliyor? *İşçinin Sesi* Türkiye'de devrimci durumun varlığını duyuruyor ve herşeyi devrimle bağlıyor. İşçi sınıfına devrim propagandası yapmak, Türkiye'nin kaçınılmaz olarak iç savaştan geçerek devrime varacağını söylemek, iç barışı ve bunun sonucu olarak bölgede barışı tehlikeye sokuyor. Bu da sosyalist ülkelerin barış içinde birarada yaşama siyasetine ters düşüyor. Bu mu?

"Bir kez daha önce de belirttiğimiz gibi, sosyalist ülkelerin barış içinde birarada yaşama siyaseti devrimci savaşların olabileceğini yadsımak demek değildir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler bunu pratikte her zaman kanıtlıyorlar.

"İkincisi bölgemizde barışı tehlikeye atar diye Türkiye'deki devrimci güçler devrim yapmayacak mı? Öyleyse hiçbir zaman devrim için savaş yürütmememiz gerekir. O zaman kendimize komünist sıfatını neden yakıştırıyoruz?"

Doğrusu insanın dili tutuluyor. Menşevikler şimdi kalkmış bize soruyorlar, SBKP'nin barış politikası Türkiye devrimini yavaşlatıyor mu diye. Ama talihsiz ve tarihsiz bildirilerinde kendileri bu görüşü savunmuşlar. Bize, devrimci durum var demeyin, barış politikasıyla ters düşer demişler. Biz de yanıtlamışız, hayır, gerçekte ters düşmez ama (alıntıdan önceki paragrafta) siz barış siyasetini sınıflar arası barışa dönüştürdüğünüz için ters düştüğünü sanıyorsunuz demişiz.

Kısacası, soruya yanıtımız şudur: Türkiye devrimini yavaşlatan barış siyaseti değil oportünizmin sınıflar arası barış siyasetidir.

Biraz da mantık jimnastiği

Şimdi üçüncü soruya gelelım.

Bu soru Aristo mantığının güzel bir örneğidir. Yanıtı, evet başladılar. Ama Sovyetler Birliği'ne her eleştiri yönelten Maocu, ya da Avrupa komünisti mi olacak? Menşevikler, barış siyasetiyle Türkiye'deki sınıf savaşımı arasındaki "diyalektiği" atlamazlar(!) ama bu konuda diyalektiği nedense atlıyorlar. Sovyetler Birliği'ne eleştiri yönelten Maocu ya da Avrupa komünisti olsaydı, en başta Lenin, birçok yanlışı, eksiği defalarca açık söyleyerek neler olurdu. Menşeviklerin bu korkak ve entrikacı mantığının açmazlarını Yürükoğlu yoldaşımız yazısında çok güzel sergiledi. Son olarak şunu söyleyelim ki, biz Maocu ya da Avrupa komünisti olmamanın ilacını Sovyetler'i eleştirip eleştirmemekte değil, ideolojisiyle, siyasetiyle doğruları savunan bir hareket olmakta buluyoruz.

Dördüncü soruya gelelim. Bu sorudaki alıntı *Konferans Tutanakları*'ndandır ve sinsi bir çarpıtma taşımaktadır. *Tutanaklar*'ı ya da *İşçinin Sesi*'nin 147-148. sayısını okumayanlar, bizi "TKP'yi yıkmak için yola çıktık" diyor sanacaklar.

Tutanaklar'da aktarılanlar kişisel konuşmalardır, hareketin tümünü bağlamaz. Ama, menşeviklerin doğruları nasıl çarpıttıklarını göstermek için alıntıyı aktaralım:

"*Fatma Y.*: Gerçekten biz menşeviklere karşı yıkıcı bir tutumla ortaya çıktık. Çok doğaldır. Onları yıkmak için yola çıktık. Bu yıkıcılığı kendi aramıza taşımamak bizim için çok önemlidir.

"Dursun Yoldaş da değindi, keskin tutumların tek bir gerekçesi olabilir. Lenin'in de fraksiyon olarak ayrılmaya izin verdiği tek nokta odur: Derin ilkesel ayrılık. Onun dışında keskin tutumlar, pireye kızıp yorgan yakmak fraksiyonculuktur".

Görüldüğü gibi, onları yıkmak için yola çıktık derken "onlar" TKP değil, menşeviklerdir. Menşevikleri yıkmak ise TKP'yi yıkılmaktan kurtarmakla eş anlamlıdır. Sonra, parti yönetimine karşı ancak derin ilkesel ayrılık söz konusuysa yıkıcı tutum takınılabileceği de belirtiliyor. Kaldı ki, derin ilkesel ayrılıklar çıktıktan sonra bile biz, yapıcı yollardan gidermek için elimizden geleni yaptık. Eğer menşeviklerin cesareti varsa, her iki tarafın da tutumlarını belgelerle açıklasınlar.

Aristo mantığının tehlikesi, yanlış önermeden yola çıkınca tüm mantığın yıkılıvermesidir. *Atılım*'ın mantığı şuydu: Biz "TKP'yi" eleştirmemizin amacını "onları yıkmak için yola çıktık" diye açıkladık. Demek ki Sovyetler'i eleştirmedeki amacımız da SBKP'nin Leninci politikasına güveni sarsmaktır.

Gelgelelim, "TKP'yi" kaldırıp yerine menşevikleri koyunca mantık çöküyor. Biz menşevikleri yıkmak için yola çıktık. SBKP'nin politikası Leninciyse neden ona güveni sarsmak isteyelim.

Lenin ve barış konusu

Şimdi, sona bıraktığımız birinci soruya gelelim.

Atılım, tüm dünya halkları için barışın korunmasından daha önemli bir görev bulunmadığı saptamasının tümüyle doğru olup olmadığını soruyor. Bu soruyu yanıtlamadan önce, Lenin'in barış konusunda görüşlerini, koşullarla bağlı olarak aktarmaya çalışalım.

II. Enternasyonal'in son zamanları

1907-1908 yıllarında Avrupa'da savaş rüzgarları esmeye başlamıştı. Militarizme karşı savaşım konusu II. Enternasyonal'in gündemine geldi ve önce Stuttgart Kongresi'nde tartışıldı. Burada üç görüş çıktı.

Biri, "sol" görüştü ve her savaşa karşı genel grev ya da ayaklanmayı savunuyordu. Buna karşı Lenin, proletaryanın her savaşa karşı olamayacağını, devrimci savaşlara katılacağını söylüyor. Devrimci olmayan savaşlara ne yöntemlerle karşı çıkılacağının, savaşın yarattığı bunalıma bağlı olduğunu ve ayrıca savaşa karşı gösterilecek tepkinin amacının barış değil savaşı doğuran kapitalizmi yıkmak olması gerektiğini belirtiyor (Lenin, c.13, s.79-80). Bu görüşün önerdiği taktiklerin, proletaryanın gücünü, asıl kaynağa vurmadan, onun sonuçlarına karşı savaşta harcayıcı yönde olduğunu söylüyor (Lenin, c.15, s.195). Lenin, bu görüşün önerdiği taktiklerin bir iyi yönü, yığınlara devrimci eylem yöntemleri önermesidir diyor.

İkinci görüşe göre, militarizm kapitalizmin ürünü olduğu için, ona karşı özel olarak bir savaşım yürütmeye gerek yoktu. Aynen bizim menşeviklerin Kürt ulusunun ayrılma hakkını sosyalizme ertelemeleri gibi, bu görüş de demokratik savaşımı erteliyordu. Bu görüşü ileri sürenler, bir savaş olursa kendi ülkelerini savunacaklarını söylediler. Yani bunlar, ilerde II. Enternasyonal'i çökertecek olanlardı.

Bu görüşe karşı Lenin, gençlik arasında ve kışlalarda özel olarak antimilitarist propaganda yürütmenin gerekliliğini vurguluyor ve bu arada Belçika ve Fransa'dan örnekler aktarıyor. Fransa'da işçiler aylıklarından yarımşar kuruşu, sendikalar aracılığıyla askerlere gönderirlermiş. Bunun anlamı, asker üniformasıyla da olsa sömürülen sınıfların parçası olduklarını onlara hatırlatmakmış. Belçika'da da "genç muhafızlar" örgütlenmesi varmış. Militarizmin anlamını açıklayan konuşmalar yapılıyormuş. Sosyalist askerler, kışlalarda propaganda gurupları kurmuşlar... vb.

> ***"Son olarak, bizim 'barış programımız', emperyalist güçlerin ve emperyalist burjuvazinin demokratik bir barış* veremeyeceğini *açıklamalıdır. Böyle bir barış aranmalıdır ve onun için savaşılmalıdır, ama bu* geçmişte,*emperyalist olmayan kapitalizmin gerici ütopyasında ...* değil, gelecekte, *proletaryanın sosyalist devriminde aranmalıdır."***

Bu örnekler, özel anti-militarist propaganda derken, devrimci durumun olmadığı koşullarda bile Lenin'in kafasında nasıl bir çalışma olduğunu gösteriyor. Ayrıca, öteki görüşleri eleştirirken ortaya çıkan ve Lenin'in de benimsediği üçüncü görüş, propagandada talan savaşlarıyla kapitalizm arasındaki bağın açıklanması, burjuvazinin diplomatik barış söylevlerinin sergilenmesi, propagandanın yasaklandığı koşullarda yasakları aşmak (yani çalışmayı illegal sürdürmek) gerektiğini savunuyor.

Lenin'in barış programı

1914'de savaş patlıyor. Barış sloganı dillere düşüyor. 1915'de yazılan *Sosyalizm ve Savaş* kitabında buna karşı şöyle deniyor:

"Yığınların barıştan yana duyguları, çoğu zaman, protestonun, kızgınlığın ve savaşın gerici niteliğini kavramanın başlangıcını dile getiriyor. Bu duygudan yararlanmak tüm Sosyal-Demokratların (Komünistlerin — İ.S.) görevidir. Onlar bu duygunun itmesiyle ortaya çıkan her harekette ve her gösteride en ardıcıl yer alacaklardır. Ama onlar, devrimci hareket yoksa, ilhaksız, uluslar üzerinde baskısız, talansız ve yeni savaşların tohumlarını taşımayan bir barışın, var olan hükümetler ve egemen sınıflar arasında olabilirliği fikrini kabul ederek halkı aldatmayacaklardır... Kim kalıcı ve demokratik barış istiyorsa, hükümetlere ve burjuvaziye karşı iç savaştan yana olmalıdır" (Lenin, c.21, s.315-316).

Bu görüşlere karşı, artık, çöken II. Enternasyonal'in "önderlerinden" olan Kautsky, Bolşevikleri demokratik istemleri atlamakla, barışa karşı olmakla suçluyor. Lenin bu suçlamaya karşı şöyle diyor:

"Biz demokratik istemlerden *yanayız,* hatta onlar için yalnızca biz *içtenlikle* savaşıyoruz çünkü onlar, nesnel tarihsel durum nedeniyle, ancak sosyalist devrimle bağlı olarak öne sürülebilir, başka türlü değil" (Lenin, c.22, s.164).

Yine aynı yazıda Lenin bir barış programı öneriyor. Bunun birinci özelliği, burjuvazinin, sosyal-şovenistlerin ve Kautskicilerin iki yüzlü barış konuşmalarını sergilemek. İkinci özelliği, ilhaka karşı olmak, ulusların ayrılma dahil tüm haklarını kabullenmek ve bunun gerçekleşmesini istemek. Üçüncü özelliğini de Lenin'in ağzından verelim:

"Son olarak, bizim 'barış programımız', emperyalist güçlerin ve emperyalist burjuvazinin demokratik bir barış *veremeyeceğini* açıklamalıdır. Böyle bir barış aranmalıdır ve onun için savaşılmalıdır, ama bu *geçmişte,* emperyalist olmayan kapitalizmin gerici ütopyasında ... *değil, gelecekte,* proletaryanın sosyalist devriminde aranmalıdır. İleri emperyalist ülkelerde, tek bir temel demokratik istemi bile, dikkate değer ölçüde ya da belli bir kalıcılıkta kazanmanın, sosyalizm sancağı altında

devrimci savaşlardan başka yolu yoktur" (Lenin, c.22, s.167-168).

Bu sözler aynı zamanda barışın neden demokratik bir istem olduğunu da açıklamaktadır. *Teorik olarak*, emperyalizm öncesi kapitalizmde demokratik, uluslara ayrılma hakkı tanıyan bir barış olanaklıydı. Ama emperyalizm öncesi kapitalizm artık gerici bir ütopyadır. Bugün o demokratik istemleri elde etmenin tek yolu devrim, kalıcılaştırmanın güvencesi ise sosyalizme doğru ilerlemektir.

Savaş ve barış varolan temelde aynı siyasetin değişik biçimlerde sürdürülmesidir. "Burjuva pasifistleri ve onların 'sosyalist' taklitçileri ... için barış her zaman temelden farklı bir kavram olmuştur. Çünkü ikisi de hiç anlamadılar ki 'savaş barıştaki siyasetlerin devamı ve barış da savaştaki siyasetlerin devamıdır' ... Burjuva hükümetlerini devrimle yıkmadan, barış, *artık* ancak emperyalist bir barış, emperyalist savaşın bir devamı olur" (Lenin, c.23, s.192).

Bu anlayışla, Lenin'in önerdiği barış programına dönersek, diyebiliriz ki, bu, çağımızın barış programıdır. Nasıl biz konferans kararlarında partimizin taktik çizgisi değişmedi ama yöntemlerde ve savaş biçimlerinde yeni koşullar dikkate alınacaktır diyoruz, barış programı için de aynı yanaşım geçerlidir.

Bu program, değişik koşullarda değişik yöntemlerle, savaş biçimleriyle savunulabilir, ama kendisi değişmez. Devrimci durumda doğrudan devrim savaşımıyla içiçe ele alınırken, *doğrudan* devrim savaşımının geri olduğu koşullarda, özel anti-militarist çalışmada, imza kampanyasında, ve bu gibi eylemlerde barış konusunda yapılacak propagandanın özü yine o programda yazılanlar olacaktır. Yani, reformcu bir dönemde bile, komünistin çalışması reformcu biçimler alır ama, özde kötü anlamıyla reformist olmaz. Reformist ile komünist, reformcu dönemde de farklıdırlar.

Genç Sovyet devletinin barış çağrısı

Konumuza devam edelim. Lenin o barış programını koyduktan sonra, artık o program komünistlerin barış programı oldu. Barış hep ulusların yazgısını belirleme hakkıyla, anti-emperyalist istemlerle birlikte ele alındı.

Rusya'da 1917 Şubat devriminden sonra, "devrimci" hükümet emperyalist savaşı sürdürdü. Savaşın üzerinden geçen üç yılda, yığınlar hem Rusya'da, hem Avrupa'da perişan olmuşlardı. Barış istemi güçleniyordu. Bu koşullarda yayınlanan "adil bir barışın yolu var mıdır?" başlıklı yazıda Lenin şöyle diyor:

"İlhak değiş-tokuşunun olmadığı, kapitalist soyguncular arasında ganimet paylaşmanın olmadığı bir barışın yolu var mıdır?

"Vardır: Bu yol, dünyanın kapitalistlerine karşı işçilerin devriminden geçer" (Lenin, c.25, s.55).

Gerçekten de, bundan kısa süre sonra, Rusya'da Ekim devrimi oldu. Sovyet iktidarının yayınladığı ilk kararnamelerden biri barış üzerineydi. Bu karar, savaşanları, adil, demokratik bir barış için derhal görüşme başlatmaya çağırıyor ve adil demokratik barışın bir tanımını yapıyordu:

"Adil ya da demokratik bir barışdan, ..., hükümet, ilhaksız (yani, yabancı topraklara el konulmadığı, yabancı ulusların zorla kendine katılmadığı) ve borçlandırmasız, hemen imzalanacak bir barış anlıyor" (Lenin, c.26, s.249).

"İlhak değiş-tokuşunun olmadığı, kapitalist soyguncular arasında ganimet paylaşmanın olmadığı bir barışın yolu var mıdır? "Vardır: Bu yol, dünyanın kapitalistlerine karşı işçilerin devriminden geçer" (Lenin, c.25, s.55).

Bundan sonra kararda "ilhaksız" sözünden ne anlaşıldığı açıklanıyor. Yalnızca savaşta el konan toprakların geri verilmesi değil, dünyada baskı altına alınmış, ülkesi ilhak edilmiş tüm ulusların bu ilhak ne zaman olmuş olursa olsun kendi yazgılarını belirleme hakları vurgulanıyor. Bu hakkın özgürce yaşama geçmesi için tüm birliklerin, ya da baskı aracı olabilecek ne varsa, önceden çekilmesi isteniyor.

Kararda, bunlar söylendikten sonra, bu bir ultimatom değildir, her türlü ateşkesi ve barış önerisini görüşmeye hazırız deniyor ve ileri kapitalist ülkeler işçi sınıfına çağrı yapılıyor.

Kararda şöyle deniyor:

"Biz, doğaldır ki, ilhaksız ve borçlandırmasız bir barış için kendi programımızın tümünde ısrar edeceğiz. Ondan geri çekilmeyeceğiz, ama düşmanlarımıza, sizin koşullarınız bizimkilerden değişik, bu nedenle sizle görüşmelere başlamak yararsızdır demeleri için fırsat tanımayacağız" (Lenin, c.26, s.252).

Karar, "işçi hareketi zafere ulaşacak ve barışa ve sosyalizme giden yolu döşeyecektir" diye bitiyor.

Barış çağrısı, komünistin demokratlığının ve açık sözlülüğünün onur duyulacak bir belgesidir. Komünistlerin demokratik barış programı bu çağrıda somut olarak savunulmaktadır ve barış görüşmeleri için bu programın dayatılmadığı da *açıkça* söylenmektedir.

Brest sıralarında durum

Rusya'da "barış" yığınları harekete geçiren, devrimi başarıya götüren istemlerdendi. Halkın savaşacak gücü kalmamıştı. Savaşa devam, emperyalistlere yenilgi ve karşı-devrim demek olabilirdi. Barış imzalamak ve Sovyet iktidarını yerleştirmek zorunluydu. Bu nedenle, yukarıdaki kararda da olduğu gibi, bir yandan demokratik barış programı sürekli savunulurken, öte yandan barış imzalamak için çaba harcanıyordu.

Lenin'in o en kritik, en civcivli dönemlerdeki yazılarında bile ilkelerden, demokratik barış programından en küçük bir ödüne rastlamak olanaksızdır:

"Birşey açıktır: Savaşı öldürmek sermayeyi yenmektir ve Sovyet iktidarı bu amaca yönelik savaşımı başlattı" (Lenin, c.26, s.345).

"Ekmek ve barış için" başlıklı yazısında Lenin, aynen *Atılım*'ın sorusundaki gibi, barışın en önemli sorunlardan biri olduğunu söylerken şöyle diyor:

"İki sorun artık tüm öteki siyasal sorunlara göre öncelik kazandı — ekmek sorunu ve barış sorunu. Emperyalist savaş, ... bu iğrenç ve cani savaş tüm ülkeleri yıktı, tüm halkları tüketti ve insanlığı şu almaşık ile karşı karşıya getirdi — ya tüm uygarlığı feda etmek ve yok olmak, ya da devrimci bir yoldan kapitalist boyunduruğu parçalamak, burjuvaziden kurtulmak ve sosyalizm ve kalıcı barış kazanmak.

"Sosyalizm zafere ulaşmazsa, kapitalist devletler arasında barış, yalnızca bir ateşkes, bir ara, halkların yeniden katledilmesi için hazırlık zamanı olacaktır. Barış ve ekmek, işçilerin ve sömürülenlerin temel istemleridir. Savaş bu istemleri olağanüstü acilleştirdi. ... Öte yandan, muazzam bir tarihsel süreç olarak savaş, toplumsal gelişmeyi duyulmamış derecede hızlandırdı. Kapitalizm emperyalizme, yani tekelci kapitalizme gelişmişti ve savaşın etkisiyle de devlet tekelci kapitalizmine dönüştü. Artık dünya ekonomisinin, sosyalizme hemen geçiş basamağı olan aşamasına ulaştık.

"Rusya'da başlayan sosyalist devrim, bu nedenle, dünya sosyalist devriminin başlangıcından başka birşey değildir. Barış ve ekmek, burjuvazinin devrilmesi, savaşın yaralarını devrimci araçlarla sarmak, sosyalizmin tam zaferi — savaşımın amaçları böyledir" (Lenin, c.26, s.387).

Rusya'da devrim kuşkusuz dünya sosyalist devrimini başlatmıştı. Artık, dünya devriminin arkası gelene dek dayanmak, Sovyet iktidarını korumak gerekiyordu. Bunun için de barış imzalamak zorunluydu.

İlkesel planda bir milim ödün vermeyen ve gerçekleri hiçbir zaman, asla, çarpıtmayan Lenin, barış imzalamak için aynı zamanda yoğun bir ödün siyaseti savunuyordu. Bu, esnek siyasete, proletaryanın usta siyasetinin nasıl olacağına çok güzel örnektir.

Bu ödün siyasetine herkes karşı çıktı. Parti içinde ve dışında yoğun "devrimci" muhalefet yükseldi. Bu arada, ortacılığın sağına da soluna da kayabilen Troçki, "barış imzalamayalım ama savaşmayalım da" gibi ortacılık kokan bir tez savundu. Neyse, herhalde o günlerdeki didinmeleri Lenin'in ömrünü kısaltmıştır. O herkesle uğraştı, didindi ve Brest anlaşması gibi çok ağır koşullar taşıyan bir anlaşmayı kabul ettirdi.

Bu sıralarda Lenin, taktiği, tek ülkede devrimi öteki ülkelerdeki devrime kadar korumak, bunun için manevra, geri çekilme ve bekleme diye tanımlıyordu (Lenin, c.26, s.445; c.27, s.290-291). Bu taktiğin parçası olarak, Brest anlaşmasının ağır koşulları kabul edildi.

Brest büyük bir ödündü ama Sovyetler'in onu onaylayan kararında yine "adil barış" belgisi yer alıyordu (Lenin, c.27, s.201). Barış için o kadar ödün verilmişti ama bunlar programatik, ilkesel ödünler değildi.

Brest'e karşı çıkanlar Lenin'i Alman devrimini satmakla da suçladılar. Ama Lenin, doğmamış ve henüz nasıl doğacağı belli olmayan bir çocuk için doğmuş çocuk feda edilemez dedi (Lenin, c.36, s.469-470). Ve bunu, sosyalist de olsa tek bir ülkenin çıkarı açısından değil, dünya devriminin çıkarları açısından savunduğunu söyledi (Lenin, c.27, s.68-72).

Lenin'in görüşleri pratikte de doğrulandı. 1918 yılında, Brest imzalandıktan sonra Almanya'da devrim oldu. Devrim Alman emperyalizminin gücü yüzünden değil, devrim cephesinin nitel güçsüzlüğü yüzünden yenildi. Yani, eğer Sovyetler Alman devrimi için feda edilmiş olsaydı, Lenin'in deyişiyle iki çocuk birden yok olacaktı.

Brest'le kazandığı zaman içinde Sovyetler biraz toparlandı ve o muazzam devrimci enerjinin yanısıra, bu toparlanmanın da etkisiyle 14 ülkenin doğrudan desteklediği karşı devrim güçlerini iç savaşta yendi. Bunda, emperyalistler arasındaki çelişkileri ustaca hesaba katan, yerinde ödün veren, yerinde saldırıya geçen siyasetin ve kapitalist ülkeler emekçileri arasında yoğunlaşan huzursuzluğun ve savaşa tepkinin de büyük payı oldu.

"İki sorun artık tüm öteki siyasal sorunlara göre öncelik kazandı — ekmek sorunu ve barış sorunu. Emperyalist savaş, ... bu iğrenç ve cani savaş tüm ülkeleri yıktı, tüm halkları tüketti ve insanlığı şu almaşık ile karşı karşıya getirdi — ya tüm uygarlığı feda etmek ve yok olmak, ya da devrimci bir yoldan kapitalist boyunduruğu parçalamak, burjuvaziden kurtulmak ve sosyalizm ve kalıcı barış kazanmak. Sosyalizm zafere ulaşmazsa, kapitalist devletler arasında barış, yalnızca bir ateşkes, bir ara, halkların yeniden katledilmesi için hazırlık zamanı olacaktır. Barış ve ekmek, işçilerin ve sömürülenlerin temel istemleridir. Savaş bu istemleri olağanüstü acilleştirdi. ... Öte yandan, muazzam bir tarihsel süreç olarak savaş, toplumsal gelişmeyi duyulmamış derecede hızlandırdı. Kapitalizm emperyalizme, yani tekelci kapitalizme gelişmişti ve savaşın etkisiyle de devlet tekelci kapitalizmine dönüştü. Artık dünya ekonomisinin, sosyalizme hemen geçiş basamağı olan aşamasına ulaştık. Rusya'da başlayan sosyalist devrim, bu nedenle, dünya sosyalist devriminin başlangıcından başka birşey değildir. Barış ve ekmek, burjuvazinin devrilmesi, savaşın yaralarını devrimci araçlarla sarmak, sosyalizmin tam zaferi — savaşımın amaçları böyledir" (Lenin, c.26, s.387).

Yeni dönem

Sovyetler ayakta kalabildi ama bu arada dünya devriminin sanıldığı kadar yakında olmadığı da ortaya çıktı. Sosyalizm uluslararası zafer kazanmadan, Sovyetler Birliği, Lenin'in deyimiyle varlık hakkını kazandı. Yeni bir askersel saldırı olanağını akıldan çıkarmadan, hazırlığı elden bırakmadan, ekonomik inşaya geçebilecekleri bir ortam doğdu. Lenin bu ortamı şöyle tanımlıyor:

"Kapitalist ülkeler ağı içinde temel uluslararası varlığımıza hak kazandığımız, yeni bir döneme girdik" (Lenin, c.31, s.412).

Yine aynı döneme ilişkin olarak Lenin, savaştan barışa geçtik ama "savaşın geri döneceğini unutmadık" diyor ve şöyle diyor:

"Kapitalizm ve sosyalizm yanyana varoldukları sürece, barış içinde yaşayamazlar. Sonunda ya Sovyet Cumhuriyeti için, ya da dünya kapitalizmi için cenaze töreni olacaktır. Bu ara, savaşın ertelenmesidir. Kapitalistler savaşa gitmek için gerekçeler arayacaklardır" (Lenin, c.31, s.457).

Başka bir deyişle, yeni dönemin Brest döneminden tek farkı, Sovyetler'in nefes alma denebilecek kısa bir ateşkesden daha uzunca bir barış ve dolayısıyla ekonomik gelişme, güçlenme için zaman kazanmasıydı. Bu durumda, aynen ilk barış çağrısında olduğu gibi Sovyetler, demokratik barış programını kimseye dayatamazdı.

Avrupa'da devrim dalgasının giderek gerilemesiyle, artık Sovyetler Birliği uzunca bir süre ekonomik güçlenme için zaman kazanarak sosyalizmi kuracak ve koruyacaktı. Söz konusu olan sosyalizmin çıkarlarıydı ve bunlar da hiç kuşkusuz en demokratik barış programından önde gelirdi. Demokratik barış programını dayatacağız, uygulatacağız diye sosyalizmin çıkarlarını feda etmek olmazdı.

Bu anlamda, Lenin "barış siyasetimiz" ve "ödünler vermek"ten söz ediyor. Barış siyasetini "siyasetimizin ana doğrultusu", ödünleri de "emperyalist siyasetin doğasından doğan temel çıkarlar" olarak tanımlıyor (Lenin, c.31, s.491). "Ödünlerin varlığı savaşa karşı ekonomik ve siyasal bir savdır. Bizimle savaşa gidebilecek devletler ödün alırlarsa bunu yapamazlar. Bu onları bağlar" diyor (Lenin, c.31, s.457).

Burada sözü geçen ödünler yabancı sermayeye çeşitli alanlarda işleme hakkı vb.dir. Lenin bunlar için, "biz ödünlerden büyük bir ekonomik kazanç sağlayacağız" diyor (Lenin, c.31, s.456) ve aynı zamanda bu ödünlerin savaşın değişik bir alanda sürmesi olduğunu söylüyor.

İlkeli ve esnek siyasete güzel bir örnek

Bir Amerikan gazetecisinin "barış koşullarınız nedir" sorusuna Lenin şöyle yanıt veriyor: "Tüm dünya biliyor ki biz, en emperyalist kapitalistlerin bile uygunluğuna karşı çıkamayacağı koşullarda barış yapmaya hazırız. Barış isteğimizi, barışa olan gereksinimimizi ve yabancı sermayeye en bonkör ödünleri ve garantileri vermeye hazır olduğumuzu defalarca, defalarca söyledik. Ama barış uğruna boğazlanarak öldürülmeyi de önermiyoruz" (Lenin, c.42, s.177).

Açıktır ki Lenin emperyalistlerden demokratik barış değil, yalnız barış istiyor. Üstelik bunun için de oldukça geniş ödünler verdiklerini açıkça söylüyor. Ama bu kadar ödünün arasında Lenin, demokratik, adil barış programından yine vazgeçmiyor. İlkesel düzeyde, o programı savunuyor.

Barış görüşmelerinin yer aldığı Cenevre Konferansı'na giden delegasyon için 1922'de yazdığı direktif taslağında, Lenin, bir program önerilmesini söylüyor ve şöyle diyor:

"Bu program burjuva pasifist bir program olmalıdır, ama şu koşulla: Bizim delegasyon, uygun bir zamanda ve net bir biçimde, burada komünist bir program — ki bizim görüşlerimize uyan tek program odur — (kısaca anlatın) önermediğimizi, çünkü bizle temelden farklı görüşleri olan öteki delegasyonların önüne, ... bazı palyatif ve reformist tipte önlemler koymak istediğimizi dile getirsin. Bazı koşullarda palyatif önlemlerden oluşan bu program, varolan güç durumu hafifletmeye yarayabilir" (Lenin, c.42, s.396-397).

Burada sözü geçen reformist önlemler, borçların kaldırılması, enflasyona karşı önlemler, uluslararası bir altın rezervinin kurulması, karşılıklı silahların indirimi vb.dir.

Lenin'in uyguladığı gibi, hem ilkelere bulaşmayan, hem de sosyalizmi korumaya yarayan ödün siyasetine can kurban! İşte esnek siyaset budur. Ve bugün bu alanda sorun vardır.

Sorun şudur: Bugün Lenin'in reformist tipte dediği önlemlere Leninci barış siyaseti deniyor ve bunlar *programlaştırılıyor.* Lenin'in inanarak savunduğu barış *ilkeleri* bunlar değil, hâlâ geçerli olan demokratik barış programıdır. Lenin'in somutta uyguladığı barış siyaseti, kendisinin de açıkça belirttiği gibi, sosyalizmi korumaya yönelik, zaman kazanmaya yönelik ödün siyasetidir. Sosyalizmin çıkarları demokratik istemlerden önde geldiği için, seçim bu yönde yapılmıştır, yapılmalıydı. Ama verilen ödünler, Lenin'in barış konusundaki programatik görüşleri gibi gösterilemez.

Komintern

Şimdi, yukarıda sıralanan bin türlü ödünün verilmesi için Lenin'in uğraştığı sıralarda, biraz da Komintern'e bakalım.

Komintern'e Giriş Koşulları 1921'de kabul edilmiştir ve bunların 6. maddesi şöyledir:

"Yalnızca yeminli sosyal-yurtseverliği değil, aynı zamanda sosyal-pasifizmin sahteliğini ve ikiyüzlülüğünü de açık etmek, Üçüncü Enternasyonal'e katılmak isteyen her partinin görevidir. Her parti, işçilere sistemli olarak göstermelidir ki, kapitalizmi devrimle yıkmadan, ne uluslararası arabuluculuk mahkemeleri, ne silah indirimi için görüşmeler, ne Birleşmiş Milletler'in 'demokratik' yeniden örgütlenmesi, insanlığı yeni emperyalist savaşlardan kurtaramaz" (Lenin, c.31, s.208).

Komintern'in Üçüncü Kongresi'nde Lenin, açıkça söylüyor ki, iki sistem arasında doğan denge, dünya devrimi beklendiği gibi gelişmediği için, pratik siyaset açısından önem taşıyor. Devrimin güçlü belirtileri vardı ama giderek devrim olasılığı azaldı, yani devrim kaçtı diyor. Ve, bunlardan ne ders çıkarmalı diye soruyor. Yanıtı ikili oluyor. Biri Komintern'in önüne koyulan devrime hazırlık görevi. Öteki Sovyet Rusya'nın önüne koyulan görev: "Rus Cumhuriyeti'ne gelince, biz de bu kısa aradan, taktiklerimizi tarihin zikzaklı çizgisine uydurmak için yararlanmalıyız" (Lenin, c.32, s.481).

"Yalnızca yeminli sosyal-yurtseverliği değil, aynı zamanda sosyal-pasifizmin sahteliğini ve ikiyüzlülüğünü de açık etmek, Üçüncü Enternasyonal'e katılmak isteyen her partinin görevidir. Her parti, işçilere sistemli olarak göstermelidir ki, kapitalizmi devrimle yıkmadan, ne uluslararası arabuluculuk mahkemeleri, ne silah indirimi için görüşmeler, ne Birleşmiş Milletler'in 'demokratik' yeniden örgütlenmesi, insanlığı yeni emperyalist savaşlardan kurtaramaz" (Lenin, c.31, s.208).

Açıktır ki bir işbölümü vardır. Kapitalist ülkeler işçi sınıfı devrim için çabalarken, Sovyetler Birliği de zaman kazanacak ve bu zamanda ekonomik ve her yönden gelişip güçlenmek için çalışacaktır.

Şimdi gelelim 26. Kongre'ye.

26. Kongre'de Brejnev yoldaşın getirdiği barış önerilerine biz yürekten katılıyoruz. Raporda Lenin'in barış içinde yanyana yaşama siyasetine sık sık değiniliyor. Ancak Lenin'in ölene dek savunduğu barış programının ilkelerinden de birkaç cümleyle söz edilseydi çok yerinde olurdu. O zaman getirilen barış önerileri, sanki bu önerilerle kalıcı ve demokratik barış sağlanabilirmiş havasını vermezdi.

Atılım'ın somut olarak sorduğu soruya gelince. Barış, Lenin'in de dediği gibi halkların en temel bir istemidir. Ama halkların en önemli görevini "barışı korumak", yani bugünkü durumu korumak diye koyarsak, bugünkü durumu bile korumak olanaklı olmayabilir. Kalıcı ve demokratik bir barışın ancak kapitalizmi devirerek sağlanabileceğini, halkların en önemli görevinin bu olduğunu söyledikten sonra, bu görev yerine getirilene dek, halkların Sovyetlerin barış önerilerine arka çıkmalarının önemi vurgulanabilirdi.

Bu böyle konmayınca, sonra kalkıp bizim menşeviklerimiz, Sovyetlerin barış siyaseti adına(!) devrimci durumu ve bu durumda görevleri yadsıyorlar. Oysa Sovyetler'in barış siyaseti, iki sistemin sonsuza dek yanyana yaşaması için değil, kapitalist sistemi o ülkelerin işçi sınıfı yok edene dek zaman kazanmak içindir.

Barış konusundaki eksiklik, 26. Kongre raporunun komünistlere ilişkin bölümünde de yansıyor:

"Dünya komünist hareketinin *büyük birleştirici ilkesi,* onun beraberliğini pekiştiren ve prestijini artıran güçlü bir etken, komünistlerin barış için, emperyalizmin saldırgan siyasetine karşı ve nükleer felaket tehlikesini beraberinde taşıyan silahlanma yarışına karşı savaşımdır" (abç).

Bu nedenledir ki, uzun süredir komünist partilerin uluslararası "resmi" toplantılarından barış önerileri dışında bir ürün alınamıyor, devrim önerileri çıkmıyor. Ve bu nedenledir ki *Atılım,* hemen koşup bize şantaj yapmaya çalışıyor, söyleyin bakalım, barışı korumak halkların en önemli görevi midir, değil midir diye soruyor.

Lenin'in dediği gibi, "birşey açıktır: Savaşı öldürmek sermayeyi yenmektir". Sovyetler'in kapitalizmle barış içinde yanyana yaşama çabalarını, sosyalizm altında, demokratik, adil bir barış içinde yaşamaya dönüştürmek açısından da sermayeyi yenmek, devrim en önemli görevdir.

YAZ TAARRUZU

Yaz Taarruzunda güçleniyoruz

Fatma Yılmaz, Istanbul

Bu yıl Yaz Taarruzu'na büyük coşkuyla başladık. Sona ermesine onbeş gün kala yine aynı coşkuyu duyuyoruz. Buna kırkbeş günün dersleri de ekleniyor.

Geçen yılla karşılaştırdığımızda bu yıl Yaz Taarruzu çok daha başarılı geçiyor. Bence böyle olmasının iki ana nedeni var:

Birincisi, deneyimle ilgilidir. Geçen yıl Yaz Taarruzu Türkiye'de ilk kez uygulanıyordu. Bunun getirdiği pratik eksiklerin, yanlışların çoğunu bu yıl aşabildik.

İkinci neden ise ideolojiktir. 1981 TKP II. Leninciler Konferansı Türkiye devrim hareketinde bir nitelik sıçraması olarak değerlendirilmelidir. Konferansın, devrimin sorunları ve siyasal ortama ilişkin çözümlemeleri kadrolar için son derece aydınlatıcı olmuştur. *Konferans Kararları*'nda, "önümüzdeki dönemde ancak ideolojisi ve siyaseti doğru, kafası ve yüreği demir gibi kadrolar ayakta kalabilecektir" (*TKP II. Leninciler Konferansı Kararları — 1981*, s.114) deniyor. Yüreğin demir gibi olabilmesi, kafanın demir gibi olabilmesine bağlıdır. II. Konferans, bu yolda atılmış güçlü bir adımdır. Getirdiği ideolojik açıklık, kafa netliği, devrimci coşkunun, yükselen özveri duygusunun bilimsel soğukkanlılıkla birleştirilmesinde yardımcı olmuştur. Bu da Yaz Taarruzu'nun başarısında önemli bir etkendir.

Bu söylediklerimi kendi deneyimlerimden örneklerle açmaya çalışacağım. Geçen yılki Taarruz'da taahhüdümü yarı yarıya yerine getirebildim. Çünkü hareketin gerektirdiği kadar değil, "olanaklarım" ölçüsünde özveri gösterdim. İşin ta başından, belirttiğim taahhüde ulaşabileceğime inanmıyordum. Hareketin gerektirdiği kadar özveri hedefini koymadığım için, olanaklarımı da yeterince değerlendiremedim. Baştan bu işin olamayacağını düşünmem yaratıcılığımı engelledi, olanaklarımı zorlamadım.

II. Konferans'ın "TKP İllegal ve Özgürdür" başlıklı bölümünde şöyle deniyor: "Özgürlük, saptanmış nesnel gereklilikleri elde etmek için doğanın sınırlamaları içinde amaca yönelik sistemli çalışma yürütme olanağıdır" (agy, s.106). Demek ki özgürlük, göreceli bir kavramdır. Nesnel gereklilikleri doğru saptamakla yakından bağlıdır. Yaz Taarruzu'nda da olanaklarımızın ölçüsünü belirttiğimiz hedefe ulaşmak için gösterdiğimiz çaba belirler. Hedefi belirleyen ise örgütün gereksinimleridir.

Bu yıl da eksiklerimiz olmadı değil. Örneğin, ben, bütün programımı çalıştığım işe ve yan gelir sağlayacak bir çalışmaya bağlamıştım. İşten çıkarıldım, yan gelir elde edeceğim alanda da başarılı olamayınca Taarruz'un ortasında yeni bir program düşünmek zorunda kaldım. Daha sonra durum düzeldi ama hâlâ bir miktar açığı kapatmaya çalışıyorum. Eksiğim şuydu: Devrimci coşkuyla bilimsel soğukkanlılığı birleştirememe. Yalnızca devrimci coşkuyla hareket edilerek konulan hedefler boş sözlerden ileri gidemiyor. Coşku hedefi yüksek tutuyor ama bilimsel soğukkanlılık eksik kalınca yürütülen çalışma gelişigüzel, el yordamıyla gerçekleşiyor. Oysa Taarruz'da başarıya ulaşmak için, önceden atacağımız her adımı planlamamız, yani sistemli çalışmamız gerekiyor.

Yaz Taarruzu devrime inancımızı daha da pekiştirdi. Yapılamaz denilen işlerin yapılabileceğini gösteren, küçük çapta da olsa iyi bir deneyim oldu. Görevimiz, burjuvazinin tüm çabasıyla engellemeye ve olmazlığını kanıtlamaya çalıştığı işleri oldurmaktır. Türkiye'de ileri demokratik halk devriminin gerçekleşmesini hiçbir güç önleyemeyecektir!

Faşist cuntanın demagojilerini boşa çıkartacağız

Ahmet Simav, Hamburg

Yoldaşlar, sizlere Burdur'da yaşamış olduğum bazı önemli olayları aktaracağım.

Burdur'daki 58. piyade tugayında geçen iki ay, ilk gününden son gününe kadar faşist cuntanın şovenist propagandası ile doluydu. İki ay boyunca Kemalizm propagandası ile beynimizi yıkamaya çalıştılar. Kemalizmin özünü bilmeyenler üzerinde belki bir derece başarılı olabildiler ama arada kıs kıs gülenler, bizi döviz ağacı sanıyorlar diyenler ve benim şu yazıda yansıtacaklarımı paylaşanlar da yok değildi.

Tugay komutanı bir konuşmasında şöyle diyordu:

"Bizler sizin içinizdeki anarşistleri, teröristleri, Kürt devleti kurmak isteyenleri ve komünistleri biliyoruz. Bunların ne yapmış olduklarından, hangi eylemlere katıldıklarından en ince noktasına kadar malûmatımız var. Bunları tek tek tanıyoruz. Şu anda, bu salonda bulunanları ortaya çıkartabiliriz. Bu aldatılmış kişilerin hakkında yeterli delil var fakat biz onlara birşey yapmıyoruz. İki ay içinde bu kişiler bütün kötülüklerden, bölücü akımlardan arınmış Kemalistler olarak tekrar yurt dışına vazifelerinin başına döneceklerdir.

"Bazı kendini bilmez vatan düşmanı kişi ve guruplar ülkemiz aleyhine eylemler yapmakta, bizleri faşist olarak nitelendirmekte, ülkemizde işkence olduğuna dair yalan söylemekte, Türkiye'ye yapılacak yardımlara karşı çıkmaktadırlar. Eğer bizler o kendini bilmezlerin dediği gibi faşist olmuş olsa idik, içinizde bulunan ülkemiz aleyhine çalışanları hemen tutuklar, gerekeni yapardık. Kahraman Türk askerleri olarak, böyle üç-beş vatan haininin söylemiş olduğu yalanlara kanmayınız.

"Bizler Atatürk ilkelerine bağlıyız. 12 Eylül harekâtından sonra ülkemize tekrar barış, kardeşlik havası geldi. Tek sıkıntımız ekonomimizi düzlüğe çıkartmaktır. Bu da sizin sayenizde olacaktır. Göndereceğiniz dövizlerle bu ekonomik sorunların çözümüne katkıda bulunacaksınız. 12 Eylül'den sonra ülkemizdeki anarşinin hemen hemen hakkından geldik sayılır. Sizlerin sayesinde yurt dışında devleti-

(*Devamı 16. sayfada*)

(Baştarafı 15. sayfada)

miz aleyhine çalışan kişilerin ve gurupların icabına bakacağız. Bizler inanıyoruz ki siz kahraman Türk askerleri devletimiz aleyhine faaliyetleri olan kişileri, örgütleri bize bildireceksiniz, ya da bu bölücü mihraklarla, damarlarınızdaki asil Türk kanından dolayı, amansız mücadeleye gireceksiniz".

Finans-kapitalin sözcüsünün demagojisi, işte böyle devam edip gidiyor.

İki aylığına Burdur'a gelenleri ellerinden geldiğince demagojileri ile kandırmaya çalıştılar. Verdikleri seminerlerden (faşizmin demagojisi anlayın) bazıları Türkiye'deki bölücü akımlar, Kemalizmdi. Bu işler için özel olarak, Ankara'dan kontr-gerillada görevli, uzmanlaşmış köpeklerini gönderip, seminerlere herkesin katılmasını zorunlu tuttular.

Anket adı altında Türkiyeli arkadaşlarımızı ispiyon etmemizi istediler. Aklımda kaldığı kadarı ile şu konularda sorular vardı:

—Türkiye aleyhine çalışan örgütler;

—Türkiye aleyhine çalışan kişiler;

—Türkiye aleyhine yayın yapan radyolar;

—Kürt ulusunu savunanlar;

—Ülkemizde bulunmayıp, aranan ya da haklarında tutuklama kararı olanlar;

—Devletimize ters düşen eğitimciler.

Bunlara benzer daha birçok soru vardı. Bu kişilerin, örgütlerin, kuruluşların isimleri, yurt içi ve yurt dışı adresleri, hangi eyleme katıldıkları isteniyordu. Bazı kişiler özel olarak çağırtılıp, ajanlık teklif ediliyordu.

Evet yoldaşlar, faşist cunta yurt dışında mücadele veren anti-faşistlerden çekinmekle, devrimcilerin cuntanın yüzünü Avrupa kamuoyunda sergilemelerinden oldukça rahatsız olmaktadır.

Bütün bunlar, faşist cuntanın sağlam temeller üzerine oturmadığını, finans-kapitalin sorunların altından kalkamadığını ve ülkemizde bunalımın kalıcılığını kanıtlar.

Kahrolsun faşizm!

Yaşasın ileri demokratik halk devrimi!

M nşevik gözüyle ekon mid devlet ve tekeller

Ayla Antepli

TKP'nin Sesi radyosu, 10 Temmuz günlü yayınında, cuntanın kamulaştırılmış madenleri ve KİT'lerin bir bölümünü holdingleştirip özel sektöre devretme planlarını "eleştirdi". Bilindiği gibi, özel sektöre devredilecek KİT'ler arasında petro-kimya, demir-çelik, şeker ve kâğıt işletmelerinin yanısıra Denizcilik Bankası da vardır.

TKP'nin Sesi'nin "eleştirisini" dayandırdığı temeller oldukça ilginçtir. Bir bütün olarak ele alındığında, bu "eleştiri", menşeviklerin cuntayla "savaşta" düştükleri acizliğin ve bilgisizliğin, vulgar demokratizmin, Kemalizmi savunabilmek için nasıl Atatürk döneminin gerçeklerini çarpıttıklarının ve aynı zamanda nasıl faşist cuntaya akıl hocalığı yaptıklarının çarpıcı bir örneğini oluşturuyor.

İzmir İktisat Kongresi

Radyo şöyle diyor:

"Atatürk'ün yolunu izlediğini söyleyen cunta yönetimi, Atatürk'ün İzmir İktisat Kongresi'ni açarken yaptığı konuşmayı hiç duymamışa benziyor. Çünkü ulusal bağımsızlıktan ve ulusal kalkınmadan yana olan Atatürk, haklı olarak, bu konuşmasında stratejik madenlerin her zaman devletin mülkiyetinde kalması gerektiğini söylemişti. Bunun da ötesinde tekele dönüşmesi olası olan her alanın mutlaka devlet eliyle işletilmesi gerektiğini belirtmişti."

TKP'nin Sesi radyosunun kullandığı uslûbun bile Atatürk dalkavukluğu koktuğunu bir yana bırakıp konunun özüne gelelim.

1923 İzmir İktisat Kongresi'nde cılız Türk burjuvazisi ile onun adına siyasal iktidarı almış olanlar kafa kafaya verdiler ve sermaye birikimi için, yeni cumhuriyetin kapitalist gelişmesi için elverişli yolları tartıştılar. Kongre, radyonun göstermek istediğinin tam tersine, liberal bir ekonomi siyaseti başlattı. 1929'a dek süren bu liberal siyaset döneminde, özel sektöre ağırlık tanındı, hatta olduğu kadarıyla birçok devlet işletmesi özel sektöre devredildi ve daha baştan tekel olan birçok alanda yabancı sermayeyle ortaklığa girildi.

Örnekleyelim. Kibrit ve yanıcı maddeler işletmesi, önce bir Belçika şirketine, sonradan ise bir Amerikan şirketine devredildi. 1925 yılında bir Belçika şirketiyle ortak kurulan Türkiye Kibrit İnhisarı T.A.Ş.'nin ortakları arasında İsmet İnönü de vardı. Daha baştan "inhisar" yani tekel olan bu alanda yabancı sermayenin payı yüzde 51 idi. İspirto ve alkollü içkiler inhisarı, 1926'da, bir Polonya şirketiyle ortak kurulan karma bir şirkete verildi. Bu karma şirketin hissesinin ancak yüzde 45'i T.C. hazinesine aitti.

1927'de, "stratejik" olan barut ve patlayıcı maddelerin inhisarı bir Fransız gurubuna verilmişti. Tabanca ve av fişekleri inhisarı da aynı Fransız gurubuna verildi. Petrol ithali hakkı da American Standard Oil şirketine verildi. Ayrıca 1925'de İstanbul, İzmir, Trabzon ve Mersin limanlarının işletilmesi yeni kurulan anonim şirketlere devredildi (Örnekler Korkut Boratav, *Türkiye'de Devletçilik,* Gerçek Yayınevi, 1974, s:36-37'dendir).

İşin ilginç yanı, arkası gelmeyen *Savaş Dolu Yıllar I*'de İ. Bilen İzmir İktisat Kongresi'ni ve o yılları bugününden çok daha farklı değerlendiriyor:

"İzmir İktisat Kongresi, kimin nereye yöneldiğini gösteriyordu. Burjuvazi kapitalizme yelken açmış, Batı'ya dümen kırıyordu" (*Savaş Dolu Yıllar I,* s.27).

"İşçilerin, emekçilerin sömürülmesi süreci, sermayenin palazlanmasıyla atbaşı hızlandı. Sermaye birikimi, yığılımı, santralizasyonu, toplulaşması iyice uç verdi" (agy, s.43).

Bugün faşist cunta Atatürk'ün yolunu izlediğini söylemekle hiç de çelişkiye düşmüyor. Yelken açan gemi aynı rotada, ama çeşitli limanlara uğrayarak gidiyor. O zaman uç veren aynı eğilimler bugün faşist cuntayla sonuç verdi. Faşist cunta çelişkiye düşmüyor ama İ. Bilen çelişkiye düşüyor.

Menşevikler dönemi seçerken daha tutarlı olabilirlerdi

1929'da "Atatürkçü" devlet, devletçilik siyasetine geçti. Menşevikler devlet sektörüne hayranlık duyan bir kafa yapısına sahip olduklarından, Atatürk'ü "ulusal kalkınmacı" vb. gösterme çabasında telaşa kapılmasalardı, devletçilik dönemini seçerlerdi. Bu onlar açısından daha tutarlı olurdu ama gerçeklerle yine tutarlı olmazdı.

1923'de liberal ekonomi siyaseti uygulanmasının çeşitli nedenleri vardı. Bunlardan biri burjuvazinin cılızlığının boyutlarının kavranamamış olması, rekabetçi kapitalist kurallar içinde sermaye birikiminin sağlanacağının sanılmasıydı. Ayrıca, 1923-1929 arasında devletin ekonomiye karışacak gücü de yoktu. 1929'a dek devlet ağırlığıyla gücünü Lozan anlaşmasına göre Osmanlılardan devraldığı borçları ödemek için harcadı.

1929'a gelindiğinde burjuvazinin liberal siyasetle falan palazlanamayacak kadar cılız olduğu ortaya çıktı. Sonra, devletin ekonomiye karışabilme gücü artarken, aynı zamanda 1929 bunalımı bu karışmayı gerekli kıldı. O

sırada tüm kapitalist ülkelerde, kapitalizmin ulaştığı düzeyin çerçevesi içinde devletin ekonomideki rolü arttı. Kiminde devlet kapitalizmi, kiminde devlet tekelci kapitalizmi güçlendi.

1929'da devletçilik siyasetine geçildi ama bunun kendisi devlet eliyle burjuvaziyi palazlandırma anlamına geliyordu. Gerçekten de Sanayii Teşvik Kanunu bunun akıl almaz bir göstergesidir. Buna göre, fabrikalara ve madenlere bedava toprak veriliyor, emlak, arazi ve gelir vergilerinden, telgraf ve telefon ödemelerinden muafiyet vb. tanınıyordu. Yani, menşevikler bu dönemden de pek yüz akıyla, gerçekleri çarpıtmadan söz edemezler.

Her neyse, şimdi *TKP'nin Sesi*'nin bugüne ilişkin değerlendirmelerine gelelim.

Yerli ve yabancı tekellerle devletin içiçe geçmesi

Radyo'ya göre, "Kit'lere, yerli ve yabancı tekellerle devletin içiçe geçtiği bir yapı kazandırılmak istenmektedir... Bu bir çözüm müdür? Ekonomik bunalımın böylesi devlet tekelci kapitalizmi yöntem ve biçimleriyle aşılamayacağını Batı kapitalist ülkelerinde bunalımın derinleşmekte olması açıkça gösteriyor".

Yani Radyo, yerli ve yabancı tekellerle devletin içiçe girdiği bir yapının henüz Türkiye'de olmadığını, ama KİT'ler "özel sektöre — yani tekellere" devredilirse olacağını söylüyor. Tekelcilik yalnızca özel sektörle kısıtlıdır ve KİT'ler devletin elinde kalırsa, devlet tekelci kapitalizmi gelmez. O zaman bu, başka birşey olur. Radyo ne olacağını söylemiyor ama herhalde o ünlü üçüncü yol, kapitalist olmayan gelişme yolu olur!

Devletin, yerli ve yabancı tekellerin içiçeliği, devlet tekelci kapitalizminin varlığı gibi sorunlar, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabında çoktan çözümlendi:

"...Tekellerle, finans-kapitalle devletin tek bir mekanizmada bütünleşmesi tekellerin varlığından ayrılmaz. Tekeller doğar doğmaz devlete el atmaya da başlarlar. Bütünleşme eğilimi ilk tekelle birlikte doğar. Türkiye'de tekeller vardır ve ekonomiye egemendir. İsteyen Vehbi Koçları, Sabancıları 'ticaret burjuvazisi' diye niteleyebilir, ama bunlar tekel guruplarıdır, finans-oligarşisidir. Ve eğer bunlar tekel iseler, tekellerin devlete egemenliğini kimse yadsıyamaz. Çünkü her yerde, ve bu arada Türkiye'de, tekellerle devlet arasındaki bütünleşme, tabanını tekellerin varlığında bulur" (*Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye,* 5. basım, s.49).

Devlet tekelci kapitalizmini devletin kendi tekellerini "özel" tekellere devretmesine bağlamak koca bir çarpıtmadır. "Özel" tekellere devir, devlet tekelci kapitalizminin bir yoluysa, devlet tekellerinin kendisi de öteki yoludur. Bunlar devlet tekelci kapitalizminin mekanizmalarını oluşturan çeşitli yöntemlerdir.

TKP'nin Sesi'nin cansiperane savunduğu devlet tekellerine gelince, Lenin bu konuda şunları söylüyor:

"Banka patronları, devlet tekelciliğinin kendilerine apansızca çullanmasından korkuyor görünüyorlar. Apaçıktır ki, bu korku, söz gelimi aynı dairede çalışan iki bölüm başkanı arasındaki rekabetin yansımasından başka birşey değildir. Çünkü bir yandan tasarruf bankalarına emanet edilen milyonlar, son çözümlemede yine aynı banka sermayesi patronlarınca kontrol edilirken, öte yandan, *kapitalist toplumda devlet tekelciliği, belli bir işkolunda iflasın eşiğinde olan milyonerlerin gelirini arttırma ve güvence altına alma yolundan başka birşey değildir*" (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.22, s.217-218) (abç).

"Finans-kapital çağında özel sermaye ve devlet tekellerinin nasıl içiçe geçtiklerini, dünyanın paylaşılması için büyük tekeller arasındaki emperyalist kapışmada nasıl *ayrı* (abç) halkalar oluşturduklarını açık seçik görüyoruz" (Lenin, c.22, s.251).

"Üretim araçlarının özel mülkiyeti altında, devletin üretimi daha çok tekelleştirmesine ve denetlemesine doğru atılan tüm bu adımlar, emekçi halkın sömürüsünün yoğunlaşmasını, baskının artmasını da kaçınılmaz olarak beraberinde getirir. Sömürücülere karşı koymak güçleşir, gericilik ve militarist zorbalık artar. Bu adımlar, aynı zamanda, kaçınılmaz olarak, büyük kapitalistlerin, nüfusun tüm öteki kesimlerinin sırtından kazandıkları kârlarda dev bir artışa yol açar" (Lenin, c.24, s.309).

Tekeller var oldukça ve ekonomiye egemen oldukça, devlet tekeli ile "özel" tekeller arasındaki ayrım biçimseldir. Bu, tekellerin iç örgütlenmesinin bir sorunudur. Bu ayrım, işçi sınıfını, yalnızca Lenin'den yukarıda aktardığımız biçimde etkiler: Sömürücülere karşı koymak güçleşir, gericilik ve militarist zorbalık artar. Ne var ki, Türkiye gibi askersel bürokratik disiplinin ülke çapında, özel işletmelerde bile uygulandığı bir ülkede bu ayrım da pek önem taşımaz.

Devletin ekonomik etkinliğinin sosyal içeriğinin değiştirilmesi

Menşevikler, neden devlet tekelciliğini bu kadar ateşli savunuyorlar?

Çünkü KİT'lerin "özel" tekellere devredilmesi, *birincisi,* "ulusal çıkarları tümüyle reddetmek", "ulusal varlığı" emperyalizme teslim etmek demekmiş! *İkincisi,* "devletin şimdiye kadar izleyegeldiği tekeldışı kesimleri destekleme politikasına da son vermesi"ymiş! (" 'Devletin malı deniz, yemeyen domuz' derlerdi eskiden. Şimdi, 'devletin malı deniz ama bunu yalnız tekelci domuz yer, başkasına koklatmaz' deniyor"muş!) *Üçüncüsü,* "gerçek çözüm yoluna" sırt çevirmekmiş! Bu gerçek çözüm yolu da, "KİT' lerin, yani devletin ekonomik etkinliğinin siyasal içeriğinin değiştirilmesi, bunun tekeldışı tüm kesimlerin, en başta işçi ve emekçi yığınların çıkarına çalışır duruma getirilmesi, işçi ve emekçilerin denetimine verilmesi"ymiş!

Birincisi, özel tekellerle devlet tekellerini böyle kategorik ayırarak, menşevikler "tümüyle" "ulusal şovenizme" teslim olmuşlardır. "Ulusal çıkarlar", "stratejik maddeler" çığırtkanlığı, finans-kapital yayılmacılığına dalkavukluktur. İkincisi, "tekeldışı kesimlere izlenen politikanın" değişmesinden korku, cuntaya düpedüz akıl öğretmektir. Üçüncüsü, "devletin sosyal içeriğinin değiştirilmesine" gelince, bunun adı devrimdir, ama tekeldışı burjuvaziyi de bu içeriğe katınca, bu adı koyamıyorlar.

Lenin'in dediği gibi, devlet tekelci kapitalizminden ileri doğru gidebilmenin tek yolu sosyalizme doğru adım atmaktır:

"...Koca bir kapitalist işletme tekel olursa, bu bütün ulusa hizmet ettiği anlamına gelir. Devlet tekeli olursa, bu, devletin (...) tüm işletmeyi yönetmesi anlamına gelir.

"Kimin çıkarına?

"Ya toprak beylerinin ve kapitalistlerin çıkarına ... ya da devrimci demokrasinin çıkarına — ve o zaman *sosyalizme doğru bir adım olur.*

"Çünkü sosyalizm, devlet-tekelci kapitalizminin bir adım sonrasından öteye birşey değildir. Başka bir deyişle, sosyalizm, *bütün halkın çıkarına çalıştırılması sağlanan* devlet tekelci kapitalizminden başka birşey değildir ve bu başarıldığı ölçüde de kapitalist tekelcilik olmaktan *çıkmıştır* (Lenin, c.25, s.362).

Bütün bunları söyledikten sonra, KİT'lerin "özel" tekellere devredilmesini nasıl değerlendirmeliyiz? Açıktır ki bu, hem üretim düzeyinde, hem de sermayenin yoğunlaşması ve tekelciliğin geliştirilmesi düzeyinde çeşitli sorunları çözmek, belli darboğazları aşmak için düşünülmüş bir önlemdir. Burjuvazi, devlet tekelci kapitalizminin bu biçiminin bugün daha çok işine geleceğini düşünüyor. İzmir İktisat Kongresi'yle başlayan liberal siyasetten 1929'da devletçilik siyasetine geçiş, nasıl Atatürk döneminde kapitalist sistemin niteliğinde özde bir değişiklik oluşturmuyorduysa, bu değişiklik de bugün ülkemizde egemen olan devlet tekelci kapitalizmi sisteminin niteliğinde özde bir değişiklik yaratmıyor. Devlet tekelci kapitalizminin bir "bölüm başkanını" diğerine karşı savunmak komünistlerin işi değildir.

İşçinin S si'ne eleştiri d ğil cuntaya dalkavukluk

Cemile Çakmak
Ali H. Karadağ

Atılım'ın Haziran sayısında "ordu ve Leninci politika" başlıklı, *İşçinin Sesi*'ni "eleştiren"(!) bir yazı çıktı. Yazı imzalı oluşuyla biçim açısından doğrusu ileri bir adımdır, ama özü açısından, oportünizmin olgunlaşma eğrisinin, "orduya ayrımlı yanaşmak", bu konuda *İşçinin Sesi*'ni "eleştirmek" görünümü altında faşist cunta kuyrukçuluğunun parçası olmaktan öteye gitmiyor.

Yazı şöyle başlıyor:

"'Sol' oportünizm ordu sorununda (her sorunda olduğu gibi) 'devrimci laf ebeliği'nden öteye gidemez. Örneğin: Ordu ... 'burjuvazinin her türlü alçaklığından sorumludur.' (*İşçinin Sesi,* 145-146, s.13). Onlara göre orduya ayrımlı yanaşmak, onun yurtsever kesimlerine seslenmek, 'ulusal ordu' istemini dile getirmek oportünizmdir, 'milliyetçi duyguları kaşımak'tır (a.y.). Bugünden ordudaki yurtsever subayları halkın demokrasi ve bağımsızlık savaşımına çağırmayı 'devrimciliğe' sığdıramayanlar, günaşırı çağrı çıkarttıkları devrim günü gerçekten gelip çatınca ordunun bir kesimini halkın, işçi sınıfının yanına kazanmayı nasıl başaracaklar? Bu noktada gidecekleri yer ya serüvencilik çıkmazı, ya da sağ oportünizmin yanıdır. Marksizm-Leninizm ordunun egemen sınıfın baskı aracı olduğunu belirtir, ama onun yığını içinde yurtsever güçlerin varlığını yadsımaz. Tersine, bu çevrelerin emperyalizmden bağımsızlık ve demokrasi için savaşımda halkın yanında yer alması olanaklı ve son derece önemlidir".

Milliyetçi duygular değil de ne

Yusuf Vardar, "Marksizm-Leninizm ordunun egemen sınıfın baskı aracı olduğunu belirtir" diyor ama bu söz kendi ordu kuyrukçuluğuna incir yaprağı (artık ayıpları örtmeye yüzeyi yetmeyen bir incir yaprağı) olmaktan öteye gidemiyor.

Önce *Atılım*'ın son parçasını aldığı cümlenin tamamını *İşçinin Sesi*'nden okuyalım:

"Türk ordusu, komünistlerin hunharca öldürülmesinden, Kürt ulusuna alçakça saldırılmasından, soğuk savaş kışkırtıcılığından, Sovyet düşmanlığına kadar burjuvazinin her türlü alçaklığından sorumludur" (Hüseyin Demir, *İşçinin Sesi,* 145-146, s.13).

Yusuf Vardar gerçekten ordunun egemen sınıfın baskı aracı olduğuna inanıyorsa, yukarıdaki sözlere karşı çıkmaması gerekirdi. Kendisi ya Türk burjuvazisinin yaptıklarını alçaklık olarak görmüyor, ya da Türk ordusunun Marksizm-Leninizm geneline uymayan özellikler(!) taşıdığını düşünüyor. Ama her ne düşünceyle olursa olsun,yukarıdaki sözlere karşı çıkmak için su katılmamış bir oportünist olmak gerekir.

Sonra, *Atılım, İşçinin Sesi*'nden bir alıntı daha yapıyor. "...Milliyetçi duyguları kaşımak" diye biten bu alıntının da tamamını okuyalım:

"Oportünistler... 'görevi ulusal bağımsızlığı korumak olan ordu' teraneleriyle hem ordu içindeki milliyetçi duyguları kaşıdılar, hem de orduya karşı ciddi anlamda savaşmaya niyetli olmadıklarını ilan ettiler".

Görüldüğü gibi *İşçinin Sesi* "milliyetçi duyguları kaşımak" tanımlamasını, oportünizmin kurum olarak ordunun işlevini çarpıtmasına karşı kullanıyor. Yusuf Vardar, gerçekten ordunun egemen sınıfın baskı aracı olduğuna inanmıyorsa, bu alıntıya da karşı çıkmaması gerekirdi.

Ordu kuyrukculuğu menşevizmin programında yazılıdır

Ne var ki, Yusuf Vardar gerçekte orduyu egemen sınıfın baskı aracı olarak görmüyor. Görseydi, *İşçinin Sesi*'ni değil TKP'nin menşevik programını eleştirirdi. Program'da şöyle deniyor:

"2... Ordu, memlekete dalan emperyalistlere karşı ulusal kurtuluş savaşında kurulmuştur. Bundan ötürü görevi, emperyalizme karşı, işbirlikçilere karşı savaşmak, yurdun bağımsızlık, egemenlik ve halkın demokratik haklarını savunmaktır" (*TKP Programı,* s.42-43).

Program, hiçbir tartışmaya yol açmayacak bir açıklıkla ordunun görevini, yurdun bağımsızlığını ve halkın demokratik haklarını savunmak (!) olarak tanımlıyor. Ordunun varoluş nedenini ve görevini tam da burjuvazinin propaganda ettiği gibi koyuyor.

Oysa Lenin, devlet gücünün "ana unsurlarının" ordu ve polis olduğunu belirtiyor (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım. c.25, s.397) ve şöyle diyor:

"Yalnızca modern ordu değil, aynı zamanda modern milis de... proletaryaya *karşı* silahlanmış burjuvaziyi temsil eder. Bu öylesine basit bir olgudur ki üstünde durmak bile gerekmez...

"Proletaryaya karşı silahlanmış bir burjuvazi, modern kapitalist toplumun en büyük, temel ve önde gelen olgusudur." (Lenin, c.23, s.80-81).

Lenin'in üstünde durmak bile gerekmeyecek kadar basit bir olgu dediği gerçekler, *Atılım* için hep anlaşılması çok güç bir nitelik taşıdı. Ama, tam faşist cunta eliyle faşizmin dayatıldığı şu koşullarda *Atılım* bu gerçekleri artık bilinçli olarak bulandırıyor ve kendini cunta önünde *İşçinin Sesi*'nin Leninci görüşlerinden ayırmaya çabalıyor.

Ordunun bir kesimi devrimden yana nasıl kazanılır

Yusuf Vardar'ın yazının girişinde sorduğu soruya gelince, *İşçinin Sesi,* ordunun bir kesiminin devrimden yana nasıl kazanılacağını, çok kez ve özellikle 117-118. sayısındaki Çek-Al'da uzunca açıklamıştı. Ayla Antepli yoldaşımızın bu yazısında Lenin'den aktardığı şu sözler Yusuf Vardar'ın sorusunu yanıtlıyor:

"Modern orduya karşı savaş olanağının bulunmadığı; askerlerin devrimci olması gerektiği iddia ediliyor. Doğaldır ki, devrim yığınsal bir nitelik kazanıp askerleri etkilemediği sürece ciddi bir savaşımdan söz edilemez. Askerlerin arasında çalışma yürütmenin gerekliliği su götürmez. *Fakat onların ikna yoluyla veya kendi inançlarıyla bir anda bizim yanımıza geleceklerini düşünmemeliyiz. Moskova ayaklanması, bu düşüncelerin ne denli yavan ve cansız olduğunu açıkça gösterdi. Gerçekte, askerlerin her halk hareketindeki kaçınılmaz sallantılı durumu devrimci savaşımın keskinleştiği anlarda askerlerin kazanılması için gerçek bir savaşa yol açar.* Moskova ayaklanması askerlerin kazanılması için gericilik ve devrim arasında verilen yakıcı savaşımın tam bir örneğiydi. *Ayaklanma sırasında askerlerin kazanılması için fiziksel bir savaşım da verilmesi gerektiğini unutursak ancak beyinsiz zavallılar olduğumuzu kanıtlarız*" (Lenin, c.11, s.174).

TKP'nin menşevik yönetimi Lenin'in orduyu kazanmak için gerekli saydığı birçok şeyi hepten bir kenara itti ve işi yalnızca çağrılar düzeyine indirdi. Öte yandan çağrılar da giderek değişti. Ordunun bir kesimini halktan yana kazanma gevelemeleri gitti, özellikle son sıralarda Kema-

lizme kazanma çabaları açıkça ortaya çıktı.

Atılım'ın orduya ayrımlı yanaşımı

Yusuf Vardar yazısında şöyle diyor:

"Türkiye ordusundaki subaylar arasında da bugün, orta katmanlardan başlayıp, yüksek rütbeli generallerde egemen burjuvaziye kadar uzanan, değişik sınıf ve katmanların öğeleri bulunuyor. Bu sınıfsal etkene, bir de, ordunun emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşı vermiş olmasından gelen gelenekler ekleniyor. Ordu yönetiminde egemen olan Kemalizmin anti-emperyalist içeriğini yitirmiş olmasına karşılık, Kemalizmin anti-emperyalist geleneği ordunun yığınını etkiliyor.

"İşte bunun için, "ordu egemen sınıfın baskı aracıdır" genel gerçeğini yinelemekle yetinmek, ordu sorununu doğru anlamaya yetmez. Sınıfsal ve ideolojik bir sıra neden, NATO emrindeki orduda yurtsever eğilimlere objektif temel oluyor. Bu nedenle, subayların genç yaştan başlayan uzun bir eğitimle NATO'cu görüşlerle doldurularak yetiştirilmesine karşın; egemen sınıfın çıkarlarını "ulusal çıkar" gibi gösteren demagojilere, körü körüne "itaatin" ordunun köşetaşı yapılmasına karşın; 1960'lardan bu yana sık sık uygulanan "temizlik" operasyonlarına karşın, Türkiye ordusunda böylesi eğilimlerin kökü kazınmıyor."

Yusuf Vardar sürekli, orduya ayrımlı yaklaşmaktan söz ediyor ama kendi yaptığı ayrım anti-emperyalist içeriğini yitirmiş Kemalizmle, bu içeriğini yitirmemiş Kemalizm arasında oluyor!

Bir kez, Kemalizm ideoloji olarak çıkışından beri gerici burjuva ideolojisidir. Kemalci hareketin belli bir tarihsel anda nesnel olarak gördüğü sınırlı ilerici işlev bu olguyu değiştirmez. Bu nedenle ordu tabanını devrime kazanmak Kemalizme karşı ideolojik savaş yürütmeden olamaz. Yusuf Vardar'ın ordu tabanını devrime kazanmak gibi bir sorunu yoktur!

İkincisi, hele ki bugün cunta Kemalizmi ideolojik temel olarak almışken, Kemalizme övgüler yağdırmak,

ordunun bir kesimini burjuva demokrasisine bile kazanmak değil, faşist cuntanın etkisine koyvermek demektir. Zaten Yusuf Vardar da, bu kesimi faşist cuntanın bir kanadının etkisine kazanmak için çabaladığını gizlemiyor:

"Generallerin arasında da faşizme karşı olanlar komşularımızla ilişkileri, ülkenin dış politikasını görece gerçekçi konumlardan değerlendirenler var.

"Öte yandan en gerici, militarist kliğin eylemi artıyor. Yurtsever çevrelere karşı baskılarını yoğunlaştırıyor, ordu tepesindeki ve erkteki etkilerini yükseltmeye çalışıyorlar. Bu koşullarda ordudaki yurtseverlerin görevi, güçlerini demokrasi için giderek oluşan hareket ile birleştirmek, cuntanın içindeki ve dışındaki en gerici Amerikancı öğeleri, militarist kliği yalıtmaktır."

Yusuf Vardar generallerin bir kısmını övdükten sonra, ordudaki yurtseverleri "güçlerini demokrasi için giderek oluşan hareketle" yani cuntanın iyi kanadıyla birleştirmeye ve cuntanın içindeki ve dışındaki "kötüleri" yalıtlamaya çağırıyor.

Yüz karası!

Atılım ve İşçinin Sesi'nin orduya yanaşımları arasındaki ayrım

Yusuf Vardar, *İşçinin Sesi*'ni orduya ayrımlı yanaşmıyormuş gibi göstererek "eleştiriyor". Ancak bu, tabana ordu kuyrukçusu görüşler aşılamada kullanılan sahte kılıftır. Sorunun özü başkadır.

İşçinin Sesi orduya ayrımlı yanaşıyor. TKP Leninci kanadının, ordu içinde çalışmaya ilişkin konferans kararı da vardır. Bu kararı herhalde Yusuf Vardar okumuştur. Ama dediğimiz gibi sorun orduya ayrımlı yanaşıp yanaşmamak değildir.

Atılım ile *İşçinin Sesi* arasındaki, orduya ilişkin farklılıkların özü şöyle özetlenebilir:

1. *İşçinin Sesi* ordu kurumunun, işçi sınıfımıza ve halka karşı silahlanmış burjuvaziyi temsil ettiği görüşündedir. Bununla bağlı olarak devrimde bu kurumun parçalanması, yerine yeni bir ordunun kurulması gerektiğini savunur.

Atılım ordunun görevinin ulusal bağımsızlığı, halkın demokratik haklarını vb. korumak olduğunu, ancak bu görevin emperyalizm ve işbirlikçilerince çarpıtıldığını savunur. Bu nedenle de orduyu parçalamaktan değil, şunun bunun elinden kurtarmaktan, temizlemekten söz eder.

2. Yukardaki farkların doğal sonucu olarak, *İşçinin Sesi* ve *Atılım,* ordunun hangi kesimini, nasıl ve ne için kazanma konusunda farklı görüşler savunurlar.

İşçinin Sesi, erleri, assubay ve alt kademe subayları kazanmanın önemini vurgular.

Atılım, generallere, hatta cuntanın en gerici olmayan (!) gerçekçi dış siyaset izleyen (!), anti-faşist kesimine dek uzanır.

İşçinin Sesi ordu içinde çalışmanın, ordu içine yönelik devrimci propagandanın önemini vurgular ama devrimde ordunun önemli bir parçasını kazanmak için bunun yeterli olmadığını savunur. Devrim sırasında ordunun önemli bir parçasını kazanmak için, fiziksel dahil, özel olarak savaş yürütmek gerektiğine inanır.

Atılım ordu içinde bir kesimi överek, ordunun gerçek işlevini saklayarak, Kemalizm propagandası yaparak ve tam anlamıyla milliyetçi duyguları kaşıyarak orduya ayrımlı yanaşır!

İşçinin Sesi halk devrimine ordunun önemli bir parçasını kazanmayı amaçlar.

Atılım, nesnel olarak, burjuvazinin kendi iç hesaplaşmalarında bir tarafın ötekine karşı başarısını sağlamak için çabalamış olur.

Orduya ayrımlı yanaşımda *Atılım* ve *İşçinin Sesi* arasındaki ayrımlar bunlardır. *Atılım, İşçinin Sesi*'ni orduya ayrımlı yanaşmamakla suçluyor ama kendi ayrımlı yanaşımıyla ulaştığı sonuç ordunun bir kesimini kazanmak değil, ordunun bir kesiminin *Atılım*'ı kuyruğuna kazanması, militarist klik, faşist cunta kuyrukçuluğudur.

Bunun hesabını, şu sırada tutuklu olan ve ordunun "yurtsever" yüzünü çok yakından yaşayan binlerce yoldaşımızla birlikte soracağız.

“ rdu ve Leninci p litika”nın çarpıtılması

Tuğrul Çetin

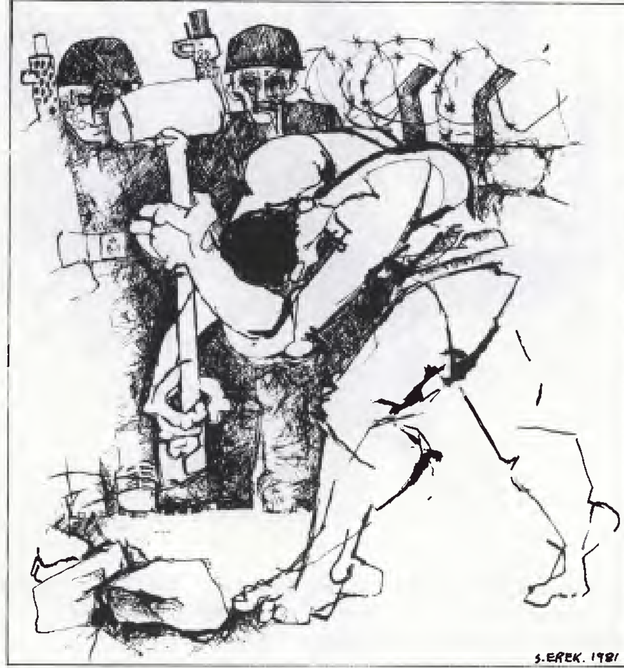
Faşist cunta bir yandan ağır baskı ve zulüm uygularken, öte yandan yoğun beyin yıkama çabalarını sürdürüyor. Son olarak, halka sempatik görünebilmeyi(!), faşist olmadığını kanıtlayabilmeyi(!) de içeren nedenlerle, ipliği pazara çıkmış MHP'yi yargılamaya başladı.

Geçmiş dönemde belirleyici bir tabana sahip olamayan faşist parti, finans-kapitalin yalnızca vurucu gücü, devlet terörünün bir eklentisi olmaktan öteye gidemedi. Bu koşullar altında bir kitle hareketiyle iktidarı alamayan faşizmin, tepeden ordu eliyle dayatılması doğaldı. İşbaşına geldikten sonra, “çok başlılığı” engellemek, konumunu sağlamlaştırabilmek, halka sempatik görünmek, anti-faşist demagoji yapmak, OYAK ve yandaşı finans-kapital kesimlerinin önderliğini pekiştirmek, vb. nedenlerle kendi içinde kanat kavgasına girmesinin de hiç şaşırtıcı bir yanı yoktur.

Faşizmin tüm demagojilerine karşı savaşmak, onun gerçek yüzünü kitlelere sergilemek komünistlerin güncel görevidir. Menşevikler ise, sosyal-demokrasiyle ortaklaşa başlattıkları ihanetlerini, faşist darbe sonrasında yeni biçimler altında sürdürüyorlar. Bu kez de “MHP davasını halkın malı yapmak”(!) için cuntanın demagojilerine yardımcı oluyorlar. İşçi sınıfı hareketi içinde burjuva siyasetini dile getiren oportünizmin sosyal-şoven yüzü bu ihanetle, proletarya ve emekçilerin beyinlerine bir kez daha ve artık hiç çıkmamak üzere kazıldı.

Burada ister istemez insanın aklına Arnavut hikayesi geliyor.

Tilki bir gün hacca gitmeye karar vermiş ve düşmüş yola. Yolda bir yılana rastlamış. Tilkinin Kâbe'ye gittiğini öğrenen yılan takılmış peşine. Giderken karşılarına bir ırmak çıkmış. Yılan, “ben sudan çok korkarım, ırmağı senin sırtında geçeyim” deyince, tilki sahte yol arkadaşını sırtlamış ve girmiş suya. Ama

yılanın niyeti belli. Irmağın ortasına geldiklerinde, tam yılan tilkinin boynunu sokacakken, tilki ondan erken davranıp, yılanın başını ısırdığı gibi koparıp atmış. Sudan çıkarak, yılanın başsız gövdesini kumsala uzatmış ve “çok zarif bir vücudun vardı ama hacı olamadın” demiş.

Türkiye komünist hareketinin de sırtındaki yılanın kafasını koparıp atacağı günler yaklaşıyor. Menşevikler zehir akıtan dişlerini işçi sınıfımıza çoktan gösterdiler. Sonunda başı kopan menşevizme, “usta, çok ince siyasetçilerdiniz ama komünist olamadınız” denecektir.

Sahte komünistler, emperyalizme karşı “anayurdun savunulması” için “cunta içindeki kimi yurtsever güçleri” destekleyerek, finans-kapitalin içinde bulunduğu bunalımdan kurtulması “savaşımında” tarihteki emsallerine taş çıkarttılar. 12 Eylül öncesinde faşizmi MHP ile sınırlayarak asıl düşmanı gözden sakladılar. Şimdi de MHP'nin “yargılanması”nı büyük bir olaymış gibi lanse ederek cuntayı açıkça anti-faşist ilan ediyorlar.

Oportünistlerin cuntaya bu denli omuz vermeleri “ulusal kurtuluş savaşı” vermiş “yurtsever Türk ordusu”na olan güvenlerinden ileri geliyor. Böylesi “ilerici geleneklere sahip olan” ordunun dağıtılması oportünistlerce uygun olmadığından, Kemalizmin “anti-emperyalist geleneğinin” ordu yığınını etkilemesine güvenerek “yurtsever subaylar”a çağrılar gönderip, onları “II. Ulusal Kurtuluş Savaşı”na davet ediyorlar. Böylece ordu konusunda Leninci politikadan ne anladıkları ortaya çıkıyor.

Bu arada *İşçinin Sesi*'ne karşı anti-Leninist zehir kusmaktan da geri kalmıyorlar. Ordu konusunda *İşçinin Sesi*'ni “eleştirirken” düştükleri sosyal-şovenizm batağında nasıl umutsuzca çırpındıklarını çok güzel yansıtıyorlar:

“Bugünden ordudaki yurtsever subayları halkın demokrasi ve bağımsızlık savaşımına çağırmayı “devrimciliğe” sığdıramayanlar, gün aşırı çağrı çıkarttıkları devrim günü gerçekten gelip çatınca ordunun bir kesimini halkın, işçi sınıfının yanına kazanmayı nasıl başaracaklar?” (*Atılım*, sayı: 90).

Bir kez komünistler, “yurtsever subayları” çıkarttıkları fermanlarla halk saflarına çağırmazlar. Komünistlerin görevi ordu içinde yoğun siyasal propaganda yapmak, ordu tabanındaki erleri, assubayları ve alt kademe subayları örgütlemektir. Sıcak savaş anında da bir yandan ordunun karşısına fiziksel bir güç koymak, öte yandan da orduya yönelik yoğun ajitasyon-propagandayı yürüterek ordu tabanını devrim saflarına kazanmaktır.

Hem sonra menşevikler, ordunun bir kesimini halkın, işçi sınıfının yanına kazanmayı nasıl başaracağımızı merak ediyorlarsa, zahmet edip TKP II. Leninciler Konferansı kararlarına bakabilirler:

“Bu dönemde ordu içinde çalışma önemle ele alınmalı, bu çalışmayı EK ilk elden yürütmelidir.

“Ordu tabanındaki erlerin kalıcı olmadığını gözönüne alarak, bu çalışmada assubaylar ve alt kademe subaylar başlangıç noktası olarak değerlendirilmelidir.

“Ordunun subay ve assubay kadrolarını yetiştiren *harb okulları, assubay okulları ve öteki askeri okullar* içinde çalışmaya ve yüksek okullardaki yoldaşlar arasından askerde çalışma yapabilecek yoldaşlar yetiştirilmesine ağırlık verilmelidir.

“Tabandaki geniş er yığını arasındaki yığın çalışmasında ordu içindeki komünistlerin yanısıra, çeşitli alanlarda çalışan yoldaşlardan da askerlik süreleri içinde yararlanılmalıdır.

“Ordunun görev yaptığı her bölgede komünistler, erler, assubaylar ve subaylar arasında çalışma yapmalı, kişisel ilişkiler kurmalı, sonuçları zaman geçirmeden EK'ya iletmelidirler” (*TKP II. Leninciler Konferansı Kararları*, s.105-106).

Hamza Demirci yoldaşın hesabını soracağız

Temmuz ayı Hamza Demirci yoldaşın birinci ölüm yıldönümüdür.

Geçen yıl, gece evine giderken iki kişi tarafından yoldaşımızın yolu kesiliyor, hainlerden biri yoldaşı tutuyor, ötekisi tabancasını karnına boşaltıyor.

Türkiye işçi sınıfı akıtılmış kanların hesabını soracaktır.

Hamza yoldaşı finans-kapitalin ağzı salyalı faşistleri mi, yoksa işçi sınıfı içerisindeki oportünist ajanlar mı vurdu? Bu sorunun açıklığa kavuşması oportünizmi işçi sınıfımızın gözünde sergilemek bakımından önemlidir. Bugüne kadar topladığımız bilgiler yoldaşımızı oportünistlerin vurmuş olabileceği yolundadır, ancak yeterli kanıt olmadığından böyle bir suçlamada bulunmayı doğru bulmadık.

Hamza Demirci yoldaş Kürdistanlıydı. Kürdistan'ın kurtuluşunu Kürt ve Türk proletaryasının finans-kapitale karşı birlikte vereceği enternasyonalist mücadelede görüyordu. Menşeviklerin sosyalşoven tutumlarına karşı amansız mücadele ediyordu.

Yoldaşımız,

Kavgamız bıraktığın yerden devam ediyor. Hem de her geçen gün daha da güçlenerek.

TKP'miz oportünizmden temizlenmek, Leninizmle kuşanmak için hazırlanıyor.

TKP'mizi güçlendirmek ve zafere ulaşmak için yine Yaz Taarruzu'na çıktık.

Kızıl bayrak yere düşmeyecektir!

Ankara İMG

13-14 Eylül psikolojisi değişiyor

Faşist diktatörlük, bildiğimiz gibi Türkiye'yi emperyalistleştirmek istiyor. Bu, finans-kapital için hayati önem taşıyor. Bunun için bazı "ihtiyaçları" var. Bunlardan en önemli biri de ülke içinde işçi sınıfına, halka ekonomik baskı uygulamak, sömürüyü azdırarak güç kazanmaktır.

Faşist cunta tüm varlığıyla halka yükleniyor. Küçük burjuvazi ilk darbe olduğunda büyük umutlar duymuştu. Ama şimdi umudu kesti. Cunta, Türkiye'nin ezici bir çoğunluğunu rahatlatmadı. Bu rahatsızlık günlük yaşamda hep yansıyor.

Türkiye'de sokak başında bir kahve vardır. Kahvelerde garip bir uygulama konmuş. Kahveye kim gelirse gelsin, ve ne içerse içsin, kahveci ona bir perakende satış fişi kesiyor. Akşamları bu fişi işletme defterine kayıt ediyor. Bu fişlerden birini işlemeyi unutursa yandı. Diyelim bir adam çay içti ve 6TL verdi. Kahveci bunu yazmayı unuttu. Cezası 5000TL. Buna benzer uygulamalar yalnız kahvelerde de değil.

İzmir'in Tepecik semtinde bir pazar yerine kontrole gelmişler. Eski elbise satan küçük dükkanlar var orada. En az 20 dükkâncıya 5000'er TL ceza kesmişler. Hepsi en ağır sözler savuruyorlar.

Toplumda 13-14 Eylül psikolojisi yok oluyor. Herkes cuntadan birşeyler bekliyordu. Şimdi ise Marks'ın dediği kızıl şerit, yani ekonomik durum kendini günlük yaşamda belli etmeye, her olayın altından kendini göstermeye başladı.

İzmir

Zamlar halkın belini büktü

Yoldaşlar,

Yapılan son zamlar, halkın zaten düşük olan alım gücünü daha da düşürdü, halkın belini daha da kamburlaştırdı. Akaryakıta, tekel maddelerine ve şekere yapılan zamlar diğer gıda maddelerine de yansıtılıyor.

Halkın genel psikolojisi sinirli. Edindiğim izlenimler bunu yansıtıyor.

Bazı kuruluşlar Atatürk'ün yıldönümünü bahane ederek indirimli satışlar yapıyor. Taksitli satışlar alabildiğince yaygınlaştı. Fakat yine de halkın ilgisini çekemiyor.

Bütün bunlar yönetimin halka yansıyan çelişkileridir. Bizler bu çatlaklıkları daha da genişletmek ve devrimci durumun tekrar oluşması için çalışacağız. Bunun bilincindeyiz!

Komünist selamlar.

İzmir

Tohumlar serpiliyor

Cuntanın faşist toplum düzeni kurma çabasını konferans kararlarımız belirtmişti. Biz de buna yaşamdan örnekler vereceğiz.

Cuntanın bu çalışması okullarda iyice açığa çıktı. Sınıf başkanları sınıfı temsil ediyorlar ve her türlü olaydan sorumlu tutuluyorlar. Yoklama defterinin arasına her gün bir kağıt iliştirilecekmiş. Bunu yapmayan sınıf başkanı cezalandırılacakmış. Kağıda yazılmasını istedikleri ise, o gün olan her türlü "ilginç" olay, kavga, vb. Olay olup da, sınıf başkanı aktarmazsa bir hafta okuldan uzaklaştırılacakmış.

12 Eylül'den sonra, eskiden "ilerici" olan birçok okul yöneticisi, müdürü, neredeyse faşist kesildi. Öğrenciler bu müdürlerin uygulamalarından hiç memnun değiller. İki-üç bin kişilik okulda memnun olan, parmakla gösterilecek kadar az. Gürçeşme'de bir lisenin gecesinde müdür bir sanatçıyı takdim etmek için sahneye çıkmış. Tüm salon yuhlamış. Sonra da kendisine, şaka yaptık demişler. Nasıl şakaysa!

Yani tohumların serpilmesi gibi, bir kızgınlık, bir öfke birikimi var ki günlük hayatta bunun çok çeşitli örnekleri görülebilir.

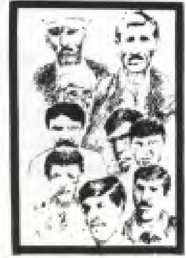
İzmir

Yaşasın sosyalizm

Bir yanda faşist cunta asgari ücreti 10.000 lira olarak saptarken, bir yandan da 4 kişilik bir ailenin mutfak masrafı, sadece mutfak masrafı 15.000 lirayı buluyor. Bu son zamlardan sonra 16-17.000 lirayı geçiyor. Artık halk, bu acıya dayanamaz oldu. Yaşam düzeyi iyice düştü. Halkın alım gücü kalmadı.

Burjuva basını hâlâ 2-3 seneye kadar refaha kavuşuruz diyor. Kemerleri sıkın diyor. Zaten bunalımı biz çekiyoruz. Geçenlerde burjuva mahallesinden geçiyordum. Benim hayatımda bulamadığım, görmediğim, yiyemediğim yemekleri çöpe döküyorlar. Onların israfını da biz çekiyoruz. Oysa sosyalist ülkelerde israf olmaz, halka yetecek kadar üretilir, fazla üretilen diğer ülkelere yollanır. Yani bu kapitalist düzen insanlığın gelişmesinde bir engel! Çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Yaşasın sosyalizm!

Ankara

Cuntanın propagandası iyice çekilmez oldu

Yoldaşlar,

Faşist diktatörlüğün başı, Avrupa'da bir konuşma yaptı. Bu konuşma ilginçtir.

"Bir millet kendinden küçük devletlere, vaktiyle hükmetmiş olduğu devletlere avuç açar, para dilenirse onlar da bizim üzerimize böyle söz sahibi olurlar. Onun için her sahada(!) kuvvetli olmaya mecburuz. Kuvvetli bir devlete kimse, kanunlarına ve uyguladıklarına birşey diyemez. Dilini bile kıpırdatamaz".

Adam %150 gerici! Küçük devletler diye başka ülkelere burun kıvırıyor, onları aşağılamaya kalkıyor. "Vaktiyle hükmetmiştik" edebiyatıyla emperyalistleşme özlemlerini dile getiriyor. Aynı zamanda Turgut Özal'ın Orta Doğu gezisinde, ağızları yandığı için böyle konuşuyor.

Turgut Özal, İzmir'de bir gazetenin iddia ettiğine göre, Orta-Doğu gezisinde Suudi Arabistan yetkilileri ile görüşmemiş. Bu adam, 6 milyar dolarlık bir "proje paketi" ile Suudi Arabistan'a hareket etmiş. Suudi Arabistan'daki randevuların "yetkisiz" kişilerle olduğunu öğrenince onlarla görüşmemiş.

İzmir

MUHABİR GURUPLARI

Sivil dedektifler hakkında bilgi

1. Polisler, devrimcileri avlamak için en çok halkın yoğun olduğu parklarda, kahvehanelerde, çay bahçelerinde, pastahanelerde, duraklarda yoğun faaliyet göstermektedirler.

2. Polisler bıyıklarını uzatıyorlar, giyimlerini devrimci tipine uydurarak gittikleri yerlerde devrimci propaganda yapıyorlar.

3. Polisler kuşkulandıkları şahısları istedikleri zaman tutukluyorlar. Konuşan kişilere kulak misafiri oluyorlar. Kulak misafirliği için en çok küçük yaştaki polisler kullanılıyor.

Ayrıca gecekondu semtlerinin ana girişlerinde kimlik kontrolu yapılıyor. Gecekondu semtlerinde genel aramalar yapılıyor, "kuşkulanılan" şahıslar gözaltına alınıyor.

Siyasi polise karşı savunmada, sivil polislere karşı da dikkatli olunmalıdır.

Devrimci selamlar.

Ankara

İşçilerin sesi yükseliyor

Bu mektup, milyonlarca mektubun bir tanesidir. Tabanın sesini, *İşçinin Sesi*'ni yansıtmak, demek istediğini siz yoldaşlara duyurmak istiyoruz.

Oniki Eylül faşist cuntası gelir gelmez hemen kazanılmış haklarımızı elimizden aldı, hâlâ da almaya devam ediyor. Sendikaları, DİSK'i kapattı. Yöneticilerimizi idamla yargılıyor. Toplu sözleşme yapma hakkımızı yok etti. Kıdem tazminatlarını kuşa çevirerek iş güvenliğimizin son halkasını da yok etti. SSK Yasasında son yapılan değişiklikle emeklilik haklarımızın da yok edilmesi, faşist cuntanın bir avuç tekelcinin emrinde olduğunu açık olarak gösterdi.

Erke el koyan faşist cunta, halkımızı ve işçi sınıfımızı demagojiyle, yalanlarıyla oyalamaya ve yönetimlerini süreklileştirmeye çalışmaktadır. Yağma yok, geldikleri gibi gidecekler ve halkımıza hesap vereceklerdir.

Halkımızın kini, işçi sınıfının nefreti her gün artıyor. Kitleler, inandırıcı önder yoldaşlarla birleşmek eğilimini her an gösteriyor.

Devletin kimin hizmetinde olduğunu görüyor. Devlete karşı güveni tümüyle sarsılıyor. Ağır vergiler altında halkımız zor günler yaşıyor.

İşsizlerin sayısı her gün süratle artıyor. Fabrikalarda işveren, işçilerle damataşı gibi oynuyor. Kitleler halinde işçi çıkarma hazırlığı yapılıyor. Sınıf kini yükselen işçilere sahip çıkılırsa tanklarla gelenlerin devrimle gitmelerine uzun bir zaman kalmaz.

Yoldaşça selamlar.

İstanbul

Biz de örgütlülüğümüzü geliştireceğiz

Yoldaşlar,

Bugün İzmir'in ... semtinde, siyasi polis bir operasyon yaptı. Bunların ilginç yöntemlerinden birkaçını aktarmaya çalışacağız.

Bunlar kahveye girdiler. Bir kere, sokakta gördüğümüz insanlardan hiç farkları yok, ortalama giyinmişler. İkincisi, insan psikolojisinden iyi anlıyorlar. İnsanların gözüne bakarak, şaşırtıcı sorular soruyorlar. Ama soğukkanlı olursan, onlar şaşırıp gidiyorlar. Üçüncüsü de, haber yayılır, önlem alınır diye bir kahveden ötekine kılık değiştirmeden gitmiyorlar.

Burjuvazi 12 Eylül'den sonra örgütlülüğünü geliştirdi. Biz de işçi sınıfının örgütlü gücü olarak, örgütlülük düzeyimizi her geçen gün daha da yetkinleştirmeliyiz.

İzmir

Kapitalizmde işçinin beli doğrulmaz

Değer yoldaşlar, biz İstanbul'da çalışan iki işçi arkadaşız. İşyerinde olan duruma ve bazı konulara değinmek istiyoruz.

İşyerimiz küçük bir fabrika gibidir. 48 değil, 60 saat çalıştırılıyoruz. Çalışma şartları iyi olmadığı gibi, ayda net 7 bin lira veriyorlar. Bu para bizim hiçbir ihtiyacımızı görmüyor. Biz bu parayla, karnımızı mı doyuralım, giyinelim mi, ev kirası mı verelim? Bu ücret hiçbir sorunu çözmüyor. Açıkçası tüm işçi ve emekçilerin hali vahim. Kapitalist düzende işçinin beli hiç doğrulmayacak.

Cuntacı generaller, hep çok çalışmak, çalışmak ve yine çalışmak diyorlar. İşçinin geçiminden hiç bahsetmiyorlar. Bu generaller cuntası açıkça burjuvazinin, sömürücülerin tarafını tutuyor, onların çıkarlarını kolluyor. Cunta başı Kenan Evren, "işçilerin dostuyuz", "işçilerin hakkını vereceğiz", "işçi kardeşlerimiz" diyerek yalan söylüyor. Zam üstüne zam koyuyor.

Biz emeğimizin gerçek karşılığını ancak kendi kuracağımız bir sosyalist düzende alacağımızı kavradık. Çünkü bu generaller cuntası, sömürücüler, işçilerin emeğinin gerçek değerinin karşılığını vermiyorlar. Bunun için mücadele edeceğiz.

Biz bu generaller cuntasının ancak örgütlü halk gücü ile devrileceğini kavradık. Yoksa 3 kişinin, 5 kişinin tepkisi, ya da sövmeyle, küfürle cunta yıkılmaz. Ekmek, özgürlük, iş, daha iyi bir hayat, yeni bir düzen için, işçi düzeni için, cuntayı yıkacağız. Bu yolda mücadele edeceğiz. "Asgari ücreti kara generallerin başlarına çalacağız . Bunlar zorbalıkla geldiler, halk devrimiyle gideceklerdir".

Kara generaller, emeğinin gerçek karşılığını, isteyenleri, işçi ve emekçi halkı, demokratik haklar için mücadele eden insanları, anarşist, terörist olarak gösteriyorlar. Radyo, gazeteler, televizyon, basın, hepsi onların hizmetinde. Ama yine de başaramayacak, kurtulamayacaklardır. Bu cunta uzun ömürlü olamayacaktır. Halka gerçekleri anlatacağız. Generaller cuntasının kara yüzünü, patronların, sömürücülerin tarafını tuttuğunu, onların çıkarlarını koruduğunu anlatacağız.

Hakkını arayan insanlar, güzel gelecek, mutlu günler için mücadele eden insanlar anarşist değildir.

Dostlar, biz işyerinde birlik kuruyoruz. Bu birlik cuntaya, Kenan Evren'in iktidarına karşıdır.

İstanbul

Çarklar patronların keselerine dönmeyecek

Bizler genç işçileriz. Sanayide çalışıyoruz. Üretim yapıyoruz.

Bizim burada şöyle bir olay geçti. Bütün patronların kurdukları bir kooperatif var. Buraya üye olurken 300 bin lira kadar bir para yatırılıyor. Geçenlerde kooperatifin toplantısı yapıldı. Karara göre kooperatife üye olmak 900 bin liraya çıkmış. Bunu duyan bir arkadaşımız işyerinde, nasıl olur, olmaz böyle şey derken patronlar işten attı. Hiçbir hak da alamadı. Çünkü, propaganda yapıyorsun diyerek işten attılar. En ufak bir başkaldırmada işten atıyorlar.

Hesaplaşma günü yakındır. Çarklar onların keselerine dönmeyecek, halkımızın refahı için, yaşamı için dönecek.

Yaşasın işçi sınıfının bilinçli mücadelesi!

İstanbul

Çağrı

Yoldaşlar,

Tarım konusunda istatistik gönderilmesini istemiştik. Çok sayıda istatistik ve kitap geldi. Bu, hem gönderilenlerin yararı, hem de gazeteyle okuyucuların yakın bağını göstermesi açısından bizi çok sevindirdi. Tüm yoldaşlarımıza teşekkür ederiz.

Tarım konusunda ücretli emek kullanımı istatistiklerine hâlâ gereksinim vardır. Bunun yanısıra Atatürk hakkında ve onun sözlerini, görüşlerini, uygulamalarını içeren her türlü kitap çok yararlı olacaktır. Nutuk elimizde vardır. Yoldaşlarımızın bu konuda da ellerinden geleni yapacaklarına inanıyoruz.